

ПОЈАШЊЕЊЕ МНОГОБРОЈНИХ ПИТАЊА ХОДОЧАШЋА

<Српски– Serbian – صربي>

Абдулазиз б. Абдуллах б. Баз

باز

Превод:

Сеид Клица

Рецензија:

Ирфан Клица

Љубица Јовановић

Фејзо Радончић

التحقيق والإيضاح لكثير من مسائل
الحج والعمرة والزيارة على ضوء الكتاب
والسنة

الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز

٤٥٥٢

ترجمة:

سعيد كليسا

مراجعة:

عرفان كليسا

У име Аллаха Свемилосног, Милостивог!

Предговор:

Сва хвала припада само Аллаху¹ и нека су благослов и мир на Мухаммеда, оног након којег нема посланика, а затим:

Овај сажетак садржи појашњење и коментар великог броја питања ходочашћа у светлу Кур'ана и праксе Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Саставио сам га себи и коме Аллах буде хтео од муслимана, уложивши труд у разрађивању тих питања на основу доказа.

---

¹ Аллах је арапска реч која означава властито име Једног, Јединог, Истинског Бога који је јединствен у свему и није никакав назив за неког посебног Бога муслимана. Корен овог имена је у речи 'илах' која у арапском језику значи бог или божанство, било оно истинито или лажно. Додавањем одређеног члана 'Ел', добија се реч 'Ел-Илах' која је основа имена 'Аллах' којим се означава Један, Једини, Истински Бог који постоји, Створитељ и Господар свега, Једини Који заслужује да се обожава и Једини Кога Његови робови истински обожавају. Сва божанства мимо њега су лажна. Узвишени Бог у исламу има мноштво лепих имена, а име Аллах упућује на сва остала Божија лепа имена. Хришћани и Јевреји који говоре арапским језиком исто тако Бога називају Аллах и то име користе у Библији.

Штампан је по први пут 1944. године под покровитељством краља Абду-л-Азиза б. Абдиррахмана ел- Фејсала, Аллах му учинио боравиште лепим.

Такође сам поједноставио питања и додао овом сажетку нека објашњења, онолико колико је то потреба захтевала, не би ли се окористио њиме од Аллахових робова онај коме Аллах хоће, назвавши га: **'Коментар и појашњење великог броја питања хаџа, умре и зијарета (посете) у светлу Кур'ана и Суннета'**.

Затим сам унео друге битне додатке и корисна упутства ради употпуњења користи, па је штампан више пута.

Аллаха молим да његова корист буде свеобухватна и да мој труд учини искреним у тражењу Његовог племенитог Лица, и да га учини разлогом успеха уласка у баште уживања.

Аллах нам је, доиста, довољан и диван је Он заштитник. И нема моћи ни помоћи осим у Аллаха, Узвишеног, Великог.

Аутор:

Абду-л-Азиз б. Абдуллах б. Баз

Увод:

У име Аллаха, Милостивог, Самилосног

Сва хвала припада Аллаху Господару свих светова, лепа завршница припада богобојазнима, и нека су Божији благослов и мир на Његовог роба и посланика Мухаммеда, на његову часну породицу и на све његове другове.

А затим:

Ово је скраћена посланица о ходочашћу, његовој вредности и нормама понашања при његовом обављању, као и о оном што би онај ко жели да обави ходочашће требао да зна, и указивање на велики број важних питања ходочашћа у форми сажетка и појашњења, на основу доказа из Кур'ана и Суннета² Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији

---

² Суннет у етимолошком смислу означава, *пут, правац, обичај, традицију и начин*. Суннет у термиолошком смислу је све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, по питању вере, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис. Суннет је, након Кур'ана, други главни извор Ислама. Он је, исто као и Кур'ан објава од Узвишеног Бога, са том разликом да је Кур'ан Божија објава по значењу и речима а суннет Божија објава по значењу а речима од Посланика. Узвишени Бог каже: „**Он (Мухаммед) не говори по хиру своје – то је само Објава која му се обзнањује.**“

благослов и мир над њим, прикупивши их као искрен савет муслиманима, радећи сходно говору Узвишеног Бога који каже:

“Ти опомињи – саветуј, а опомена ће, доиста, да користи верницима.” (Кур'ан, Ез-Заријат, 55.)

И говору Узвишеног:

“А када је Аллах узео обавезу од оних којима је Књига дата да ће сигурно људима да је објашњавају и да неће из ње ништа да крију...” (Кур'ан, Имранова породица, 187.)

И говору Узвишеног:

“Једни другима помажите у добротинству и честитости...” (Кур'ан, Трпеца, 2.)

У веродостојној предаји од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, преноси се да је казао:

“Вера је савет (искрен однос).” (поновио је то три пута) **“Коме, Аллахов Посланиче?”**, упитасмо. **“Аллаху, Његовој Књизи, Његовом Посланику, вођама муслимана и свим муслиманима уопштено”**, казао је. (Бележи Муслим)

Преноси Ет-Таберани од Хузејфе, Бог био задовољан њим, да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Онај ко не брине о стању муслимана није од њих, а онај ко не осване и омркне искрен према Аллаху, Његовој књизи, Његовом посланику, вођама муслимана и свим муслиманима уопштено, није од њих.”

Аллаха молим да овом посланицом окористи мене и све муслимане, и да мој труд учини искреним Њега ради, и учини га разлогом постизања успеха код Њега уласком у Рај. Он све чује и молбе услишава. Он нам је довољан и диван је Он заштитник.

Поглавље

Докази обавезности хаџа³ и умре⁴, и пожуривање са њиховим извршавањем

Знајте, Аллах нас упутио на спознају истине и њено слеђење, да је Узвишени Аллах, учинио хаџ обавезним за муслимане и учинио га једним од пет темеља Ислама.

Узвишени Аллах каже:

“Да ходочасти Храм дужан је, Аллага ради, свако ко је у могућности; а онај ко неће да верује – па, заиста, Аллах није овисан ни о ком.”(Кур'ан, Имранова породица, 97.)

---

³ Хаџ или ходочашће у Мекки је пети темељ ислама, а представља јединствено дело обожавања Бога који се манифестује телесном, срчаном и новчаном покорношћу и одрицањем у име Бога Узвишеног. Хаџ је обавеза коју је дужан да изврши сваки имућан и физички способан муслиман и муслиманка, једном у животу. Хаџ као верски чин доноси разноврсне благодати, добра и користи људима попут оглашавања Божије једноће – тевхида, опрост греха, међусобно упознавање и зближавање муслимана, учење и сазнавање верских прописа и много другог.

⁴ Умра или мали хаџ је посебна врста ходочашћења Светог храма у Мекки, које може да се обави током целе године за разлику од хаџа који се обавља у хаџским данима који су прецизно одређени.

У двама веродостојним збиркама хадиса⁵ од Б. Омера се преноси да је Божији Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Ислам се темељи на пет ствари: сведочењу да нема истинског Бога осим Аллаха и да је Мухаммед Његов Посланик, на обављању намаза⁶, давању зеката⁷, посту

⁵ Хадис у језичком смислу значи *говор, казивање, приповедање*. У термилошком смислу хадис је синоним за суннет и означава све оно што је пренесено од Божијег посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, његове речи, пракса, прећутно одобравање, морално-етичке особености или животопис.

⁶ Намаз (ар. Салат) се у језичком смислу односи на молитву или молбу (Богу). У термилошком смислу намаз је посебан обред богослужења или обожавања који захтева одређене речи и покрете који су прецизно дефинисани. Намаз је, након сведочења да нема другог истинског бога осим Аллаха и да је Мухаммед Божији посланик и роб, други темељ ислама без којег ислам човека не може опстати. Он је веза између човека и његовог Господара и у њему се огледа човекова покорност Божијим наређењима. Обавезних намаза у току дана је пет који се клањају (обављају) у прецизно одређеном времену.

⁷ Зекат је арапска реч која у језичком смислу значи *чишћење, раст, напредовање*. У термилошком смислу зекат представља обавезно годишње издвајање милостиње, од стране онога који је у могућности, за потребе сиромашних и осталих категорија које су дефинисане верозаконом. Зекат је један од пет темеља Ислама. Давањем зеката, осим иметка, чисти се и душа од шкртости и похлепе, остварује се принцип међубратске љубави и повезаности, као и уравнотеженост у разним слојевима друштва.

месеца Рамазана и ходочашћењу Божије куће - Кабе⁸.”

Сеид преноси у свом „Сунену“ од Омера б. Ел-Хаттаба да је казао:

“Размишљао сам да пошаљем људе у неке крајеве да нађу сваког оног ко је имућан, а није обавио хаџ, па да их приморају на плаћање цизје (пореза којег су плаћали немуслиманци), нису они муслимани, нису они муслимани.”

Од Алије, Бог био задовољан њим, се преноси да је казао:

“Ко је у стању да обави хаџ а затим га не обави, нека умре као јевреј или као хришћанин.”

Обавеза је оном ко није обавио хаџ, а способан је за то, да пожури са његовим обављањем, чему сведочи предаја од б. Аббаса да је Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

---

⁸ Каба је први храм за људе на Земљи који је саграђен ради обожавања Узвишеног Бога. Њене прве темеље су поставили анђели или Адам, мир над њим, а саградио је посланик Ибрахим (Аврам) са својим сином Исмаилом (Јишмаилом), мир над њим. Каба се налази у светом граду Мекки, и она је правац према коме се муслимани окрећу током обављања намаза (молитви). Муслимани се не клањају никаквом црном камену или Каби већ Господару Кабе, а то је Узвишени Бог.

“Пожурите са извршавањем обавезног хаца, јер доиста нико од вас не зна шта може у међувремену да му се догоди.” (Бележи Ахмед)

Зато је извршавање хаца обавеза која не сме да се одлаже, и строга је обавеза сваком оном ко је у могућности да га обави на основу говора Узвишеног Бога:

“Да ходочасти Храм дужан је, Аллаха ради, свако онај ко је у могућности; а онај ко неће да верује – па, заиста, Аллах није овисан ни о ком.” (Кур'ан, Имранова породица, 97.)

Као и на основу говора Божијег Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, који је казао:

“О људи, Аллах вам је хац обавезним учинио, па га обављајте...” (Бележи Муслим)

Такође су, дошле и предаје које говоре о обавезности умре, а од њих је хадис Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у његовом одговору Џибрилу након што га је питао о исламу, па му је одговорио:

“Ислам је да сведочиш да нема другог истинског Бога осим Аллаха и да је Мухаммед Његов посланик, да клањаш

намаз, дајеш зекат, обављаш хаџ и умру, те да се купаш од цунуплука (стања након полног односа или излажења семена), употпуњујеш абдест (обредно верско прање) и постиш месец Рамазан.” Хадис бележе Б. Хузејме и ед-Дарекутни од Омера б.у-л-Хаттаба. Дарекутни је ланац преносиоца оценио веродостојним.

Међу њима је и хадис Аише, Бог био задовољан њом, у којем стоји да је рекла:

“Божији посланиче, да ли је цихад прописан женама?” “Њима је наређен цихад у којем нема борбе, а то су хаџ и умра”, одговорио је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим. (Бележе га Ахмед и Б. Маџе са веродостојним ланцем преносиоца)

Хаџ и умра су обавезни да се обаве једном у току живота. Доказ томе је веродостојан хадис Божијег Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, у којем каже:

“Хаџ је обавеза једанпут, па ко га више пута обави то је добровољно.” (Бележи Ен-Несаи и остали)

Похваљено је да се обави хаџ и умра више пута, добровољно, на основу веродостојне предаје од Ебу Хурејре, Бог био задовољан њим,

да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Умра до умре брише оно што је између њих од греха, а за исправан и примљен хаџ нема друге награде осим Џеннета (Раја).”
(Бележе Бухарија и Муслим)

Поглавље

О обавези покајања од греха и враћању онеме коме је учињена неправда његово право

Када муслиман донесе одлуку да путује ради хаџа и умре, похвално му је да опоручи својој породици и пријатељима да се боје Узвишеног Аллаха, чинећи Његове наредбе и клонећи се Његових забрана.

Треба да напише дугове који њему припадају или које, пак, он мора да подмири, те да за то прибави сведоке. Затим треба да пожури са искреним покајањем од свих греха, као што Узвишени Бог каже:

“И сви се Аллаху покајте, о верници, да бисте постигли оно што желите.” (Кур'ан, Ен-Нур, 31.)

Стварна тевба (покајање) подразумева: остављање греха, кајање због оног што је било (због њиховог чињења), чврста одлука да неће да се врати греху, а ако је при њему нека неправда учињена неком, било да је реч о животу, иметку или части, треба да је реши пре него крене на хаџ, како је дошло у веродостојној

предаји од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да је казао:

“Ко буде учинио неправду према своме брату, нека је данас реши пре него што не буде ни златника, нити сребрњака (на Судњем дану). Ако буде имао добрих дела, узеће се од тих његових добрих дела; а ако не буде имао, онда ће да се узме од лоших дела од његовог брата и бациће се на њега.” (Бележи Бухарија)

За свој хаџ и умру треба да одвоји добру опскрбу од халал (дозвољеног) иметка на шта упућује веродостојни хадис Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који каже:

“Аллах је добар и не прима осим добро.”
(Бележи Муслим)

Ет-Таберани бележи од Ебу Хурејре, Бог био задовољан њим, да је казао:

“Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је казао: ‘Када човек изађе са чистом нафаком⁹ да обави хаџ па повикне: ‘Одазивам ти се Боже, одазивам!’

⁹ Нафака или иметак, тј. све оно чиме се човек користи.

позове га гласник са небеса и каже му: ‘И за тебе је срећа спремна; опскрба ти је халал (стечена на дозвољен начин), јахалица (превозно средство) ти је халал, хаџ ти је примљен без поговора’. А када изађе са нечистом нафаком да обави хаџ па повикне: ‘Одазивам ти се!’ позове га гласник са небеса и каже му: ‘Нема среће за тебе спремне, опскрба ти је харам (стечена на недозвољен начин) а хаџ ти није примљен! ‘

Хација (Ходочасник) треба да буде независтан од туђег иметка и треба да се устручава да тражи од људи. На ово указује говор Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у којем каже:

“Ко од Аллаха тражи и жели чедност, Аллах ће да му је подари, а ко тражи и жели независност од људи Аллах ће да га учини независним (имућним).”

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

“Неки човек неће да престане да проси и да тражи од људи све док не дође на Судњем дану, а на лицу неће да има ниједан комадић меса.” (Бележи Бухарија и Муслим)

Хацији је обавеза да хаџом и умром тражи Божије лице и Онај свет, као и приближавање Аллаху оним чим је Он задовољан од говора и дела на тим часним местима, и да буде на опрезу да својим хаџом не намерава овај свет и његова добра, или претварање, добар глас о њему и хвалисање, јер су то, уистину, од најружнијих мотива који су узроком да дело пропадне и да не буде прихваћено код Узвишеног Бога, као што Узвишени каже:

“Онима који желе живот на овом свету и његове лепоте – Ми¹⁰ ћемо да им дамо плодове њиховог труда и неће у томе ништа да им се ускрати. Њих ће на Оном свету само ватра да пече; тамо неће да имају никакве награде за оно што су на Земљи радили и биће узалудно све што су учинили.” (Кур'ан, Худ, 15-16)

Узвишени Бог каже:

“Ономе ко жели овај - краткотрајни свет, Ми му на њему брзо дајемо шта хоћемо

---

¹⁰ У арапском језику постоје два типа плурала (множине). Први плурал је нумерички, односи се на нешто чија количина је више од један. Други је плурал поштовања. Када Узвишени Бог говори о Себи у Кур'ану, понекад користи арапску заменицу „нахну“, што значи Ми, као плурал поштовања.

и коме хоћемо, али ћемо после Пакао да му припремимо, у коме ће презрен и одбачен да се пече. А онај ко жели Онај свет и труди се да га заслужи, а верник је, труд ће да му хвале вредан буде.” (Кур'ан, Ноћно путовање, 18-19)

У веродостојном хадису од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, преноси се да је казао:

“Узвишени Аллах каже: 'Ја сам најнезависнији да ми се судруг приписује. Ко уради неко дело па Ми у њему припише друга остављам њега и његово дело ширка¹¹.'”
(Бележи Муслим)

Хација треба да се труди да у свом путовању буде у друштву покорних и богобојазних људи, који су подучени исламским

---

¹¹ Ширк у језичком смислу значи *приписивање, изједначавање и упоређивање*. У термиолошком смислу ширк представља обожавање неког другог мимо Бога преписујући му оно што је својствено само Богу. Ширк се због тога назива и многобоштвом, и то је највећи грех који води вечно у Пакао и којег Узвишени Бог неће опростити осим ако се човек пре смрти не покаје. Ширк је супротан монотеизму и поништава сва добра дела. Примери великог ширка су: сматрање да Бог има сина, упућивање молитве неком другом мимо Богу, заветовање у нечије друго име мимо Божијег итд. Особа која чини ширк назива се мушриком.

правним прописима, и да се клони дружења са незналицама и грешницима.

Он мора да познаје оно што му је прописано и дозвољено да чини за време обреда хаџа и умре. Треба да се подучава и пита о стварима које су му нејасне не би ли обавио своје обреде исправно на основу знања. А када узјаше јахалицу, или чак седне у ауто, авион или неко друго превозно средство пожељно је да изговори бисмилу (да каже: 'У име Аллаха'), да се Аллаху захвали, донесе три текбира (да кеже 'Аллаху екбер' – Аллах је највећи), а затим да каже:

“Хваљен нека је Онај који је дао да нам она (превозна средства) служе, ми то сами не бисмо могли да постигнемо, и ми ћемо сигурно да се Господару своме вратимо!”
(Кур'ан, Украс, 13-14)

“Аллаху, молимо Те да нас прати добро на нашем путу и оданост Теби, а од наших дела само она којима си Ти задовољан! Аллаху, олакшај нам ово путовање, а раздаљину његову подношљивом учини! Аллаху, Ти си Господар на путу и Чувар у породици, зато - заштити ме од замора и несрећа на путу, и туге која би могла да ме

задеси због имовине и породице!” Како је дошло у веродостојној предаји од Божијег Веровесника, нека су Божији благослов и мир над њим, коју бележи Муслим.

На свом путу на хаџ човек треба да пуно спомиње Узвишеног Бога, да тражи опрост од Њега, да Му упућује молбе и да Га велича, да чита Кур’ан и размишља о његовим значењима, да води бригу о намазу (молитвама) обављајући их у њиховом времену заједнички са осталим људима, да чува свој језик од ‘рекла-казала’, и од говора о ономе што га се не тиче. Пазиће се од претеривања у шали и чуваће свој језик од лажи, оговарања, преношења туђих речи, исмејавања са својим друговима или неким другим од његове браће муслимана.

Препоручује му се добротинство према његовим сапутницима хаџијама, да их сачува свог узнемиравања, да их навраћа на добро и одвраћа од зла користећи се мудрошћу и лепом опоменом онолико колико је у стању то да чини.

Поглавље

Шта ради хаџија када дође до миката¹²

Када хаџија стигне на микат пожељно му је да се окупа и да се намирише.

Преноси се од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да је приликом ихрама (доношења намере за улазак у обреде ходочашћа) скидао са себе оно што је шивено, затим би се окупао. Као што се преноси од Аише, Бог био задовољан њом, да је рекла:

“Намирисала сам Аллаховог Посланика за ихрам пре улажења у обреде ходочашћа, и приликом излажења из ихрама пре него би тавафио (почасно кружио) око Кабе.”

У прилог томе је и његова, нека су Божији благослов и мир над њим, наредба Аиши, Бог био задовољан њом, да се, након што је одлучила да обави умру, окупа, пошто је задесио

¹² Постоје две врсте миката, временске и просторне. Временски микат су одређени дани у којима се обавља хаџ, а што се тиче просторних миката то су границе на путу за Мекку коју не сме да прође онај ко жели да обави хаџ или умру, а да претходно није донио чврсту олуку срцем о улажењу у обреде ходочашћа.

месечни циклус, наредивши јој да ступи у ихрам за хаџ.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је такође, наредио Есми бинт Умејс, након што се породила на Зул-Хулејфи, да се окупа и стави парче одеће на место нифаса (постпорођајног крварења) и да ступи у ихрам, што указује на то да жена која је у стању хајза или нифаса ће да се окупа када стигне до миката и да ступи у ихрам као и остали, и чиниће оно што хаџија чини, осим тавафа око Ка'бе као што је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, опоручио Аиши и Есми, Бог био задовољан њима.

Пожељно је да онај ко намерава да ступи у обреде ходочашћа води рачуна о скраћивању бркова, ноктију, длака испод пазуха и око стидног места онолико колико то потреба налаже да не би касније био, када му је то забрањено, у потреби да то чини. Као и зато што је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, прописао муслиманима да редовно воде бригу о овим стварима, како стоји у веродостојном хадису од Ебу Хурејре, да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Пет ствари су природне: обрезавање, уклањање длака око стидног места, скраћивање бркова, сечење ноктију и уклањање длака испод пазуха.” (Бележе Бухарија и Муслим)

У Муслимовој збирци хадиса се преноси од Енеса, Бог био задовољан њим, да је казао:

“Одређено нам је да по питању скраћивања бркова, сечења ноктију, чупања длака испод пазуха и бријања длака око стидног места, то не остављамо више од четрдесет дана.”

Ен-Неса'и бележи овај хадис речима: **“Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нам је наредио...”** Овим речима га бележе Ахмед, Ебу Давуд и Тирмизи.

Што се тиче скраћивања косе главе пре ступања у ихрам, оно није прописано ни мушкарцима, нити женама.

Што се тиче браде, њено бријање или скраћивање је забрањено у било којем времену, већ је обавеза да се пусти. Доказ томе је хадис од Б.у Омера, Бог био задовољан њим, да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Разликујте се од многобожаца, пуштајте браде, а скраћујте бркове.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Муслим бележи у свом Сахиху од Ебу Хурејре, Бог био задовољан њим, да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Скраћујте бркове, а пуштајте браде, разликујте се од ватропоклоника.”

Велика несрећа овог времена је непрактиковање овог од стране великог броја људи, супростављање и борба против пуштања браде, задовољство опонашањем неверника и жена, нарочито оних који се приписују знању и подучавају друге. Ми смо Аллахови и Њему се враћамо и Аллаха молимо да упути нас и све муслимане на практиковање онога са чиме је дошао Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, на придржавање истог, и позивање других да то следе, иако је већина окренута од тога. Аллах нам је довољан, и диван је Он заштитник. Нема моћи ни помоћи осим са Њим Узвишеним Величанственим.

Затим мушкарац облачи горњи и доњи део одеће, где је похвално да буду бели и чисти.

Похваљено је да хаџија буде у папучама, а доказ за ово је Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, говор:

“У ихрам ступите у изару, рида’у и папучама.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Што се жене тиче, дозвољено јој је да приликом уласка у ихрам обуче шта хоће, црну, зелену одећу, или неке друге боје, међутим, мора да се пази да не опонаша мушкараце у свом одевању. Такође, не сме да облачи рукавице или никаб (вео којим се прекрива лице) док је у ихраму, али ће да прекрије своје лице и шаке нечим мимо никаба и рукавица, зато што је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, забранио жени рукавице и никаб док је у ихраму.

Ограничавање жене на облачење зелене или црне одеће мимо осталих боја у ихраму од стране неких људи нема утемељења.

Затим након купања и чишћења, и облачења посебне одеће, особа ће да одлучи срцем улазак у обред који жели да обави, било да је у питању хаџ или умра на шта упућује хадис Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у којем каже:

“Доиста се дела вреднују према намерама, и сваком човеку припада оно што је наумио.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Прописано је изговарање оног што је особа одлучила, па ако је одлучила да обави обреде умре рећи ће: „Одазивам Ти се умром“, или „Аллаху, одазивам ти се умром.“ А ако буде намеравала да обави хаџ рећи ће: „Одазивам ти се хаџом“, или „Аллаху, одазивам ти се хаџом.“ Зато што је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, то чинио, а боље је да га изговори након што се попне на своје превозно средство (јахалицу), било да је то животиња, аутомобил или нешто друго, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, изговарао телбију (одазивање Богу) након што би сео на своју јахалицу и отпочео њоме од миката свој пут, и ово је најтачније међу говором исламских учењака.

Није дозвољено човеку да изговара своју намеру у било којем другом ибадету¹³ осим

---

¹³ Ибадет (обожавање, богослужје) у језичком смислу представља понизност и скрушеност (према Богу). У терминолошком значењу ибадет је назив за све оно што Узвишени Бог воли и са чиме је задовољан од речи и дела, јавних и тајних. Дакле, ибадет је обожавање Бога кроз покорност у ономе што је Он наредио и

ихрама, јер је тако пренесено од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Што се тиче намаза, тавафа и осталог, не сме да изговара ништа од оног што намерава, тако да неће да говори: 'Нијет'¹⁴ (намеру) чиним да клањам то и то, или 'намеравам да учиним тај таваф'. Штавише изговарање овог је измишљена новотарија, а његово транспарентно чињење је још већи и ружнији грех.

Да је изговарање нијета (намере) дозвољено, Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би нас подучио томе и указао би свом уммету (народу) на њега својим делом или говором, као што би се и добри претходници надметали у његовом чињењу.

Пошто то није пренесено од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, нити

остављање онога што је забранио. Услови исправности ибадета и његовог примања су: искреност – да то дело буде само ради Бога, и исправност – да то дело буде у складу са праксом последњег Божијег посланика, Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим. Ибадет се упућује само Узвишеном Богу.

¹⁴ Нијет је термин који има значење намере, одлуке, чврсте воље, знање срца за нешто, односно срчано доношење одлуке тј. да срце зна зашто се ради неко одређено дело/посао.

од његових асхаба (другова), Бог био задовољан њима, закључује се да је изговор нијета новотарија.

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

“Најгоре ствари су новотарије у вери, а свака новотарија је заблуда.” (Бележи Муслим)

Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, такође, каже:

“Онај који измисли (уведе) у овој нашој вери оно што није од ње то се одбацује.” (Бележе Бухарија и Муслим)

А у Муслимовом предању стоји: **“Ко уради дело на којем није ова наша ствар, одбија се.”**

Поглавље

О просторним микатима и њиховим границама

Просторних миката има пет, а то су:

Прво: **Зу-л-Хулејфе**, микат становника Медине код народа познат данас као 'Алијини бунари'.

Друго: **Цухфа**, микат становника Шама, а то је село под именом Хараб којег следи Рабиг, и људи, у данашње време, облаче ихраме од Рабига, па онај ко уђе у ихрам од њега као да је ушао у обреде ходочашћа заправо са миката, јер се Рабиг налази мало пре миката.

Треће: **Карну-л-меназил**, микат становника Неџда, познат под називом 'Ес-Сејл'.

Четврто: **Јелемлем**, микат становника Јемена.

Пето: **Зату 'Иркин**, микат становника Ирака.

Ово су микати које је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, одредио за њихове становнике и за сваког ко њима прође

иако није њихов становник, за оног ко жели да обави хаџ или умру.

Обавеза је оном ко прође њима да донесе одлуку уласка у обреде ходочашћа од њих. А забрањено му је да их прекорачи без ихрама (уласка у обреде ходолашћа) ако жели да обави хаџ или умру, свеједно прошао микат путем копна или ваздуха, због општости хадиса Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у којем каже:

“Ова места су за њихове становнике и за сваког ко њима прође иако није њихов становник, уколико жели да обави хаџ или умру.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Прописано је оном ко се упути према Мекки авионом желећи хаџ или умру да се припреми за то окупавши се и средивши се, пре уласка у авион. А када се приближи микату обући ће ходочасничку одећу а затим ће да донесе одлуку за обављање умре уколико буде довољно времена за њено обављање, у супротном ће да донесе одлуку за обављање само хаџа.

Нема сметње да обуче ходочасничку одећу пре укрцавања у авион или пошто се приближи

микату, међутим, неће да доноси одлуку уласка у обред нити да учи телбију (одазивање Богу) пре него што се нађе наспрам миката или му се приближи, јер Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није ступао у обреде ходочашћа осим од миката. Стога је обавеза муслиманима да га, нека су Божији благослов и мир над њим, следе у том као и у другим стварима вере, као што Узвишени Бог каже:

“Ви у Аллаховом Посланику имате диван узор.”(Кур'ан, Ел-Ахзаб, 21)

Такође је, Божији Веровесник, нека су Божији благослов и мир над њим, на свом Опроштајном хаџу казао: **“Узмите од мене ваше обреде.”**(Бележи Ен-Нисаи)

У међувремену, онај који се упути ка Мекки а није од оних који желе да обаве хаџ или умру, попут трговаца, поштара, радника итд., ихрам му није обавеза осим ако то жели, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, у хадису у којем говори о микатима, казао:

“Ова места су за њихове становнике и за сваког ко њима прође иако није њихов

становник, уколико жели да обави хаџ или умру.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Из овог се разуме да онај ко прође микате не желећи хаџ или умру није му ихрам обавезан. Ово је Аллахова милост према својим робовима и олакшање њима, нека је Њему сва хвала и захвала на томе. Ово потврђује то што је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, ушао у Мекку у ‘години победе’ а није ушао у обреде ходочашћа, већ је ушао а носио је оклоп, јер није желео хаџ нити умру. Није желео осим да освоји Мекку и да одстрани оно што је постојало у њој од ширка (многобоштва).

Онај ко станује пре миката, попут становника Циде, Умму ес-Силма, Бахре, Сераи’а, Бедрa, Мустевре или њима сличним местима, није обавезан да иде иједном од ових пет миката претходно споменутих, већ му је место боравка његов микат, одлучиће улазак у обреде ходочашћа од свог места.

У случају да поред свог места становања човек има и друго место у којем станује, а које се налази пре миката, онда бива на избору, ако жели ступиће у ихрам од миката, а ако жели може да уђе у ихрам од места свог становања

које је ближе Мекки него микат. Овоме сведочи уопштени говор Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у хадису кога преноси Б.у Аббас, након што је споменуо микате, у којем каже:

“Онај ко је пре миката, место његовог уласка у обреде ходочашћа је његова кућа, и чак становници Мекке улазе у обреде у Мекки.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Међутим, ко од становника Мекке жели да обави умру обавеза му је да изађе ван харема (светог места) и да уђе у обреде умре ван харема. Доказ за ово је да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, пошто је Аиша, Бог био задовољан њом, тражила од њега да обави умру, наредио њеном брату Абдур-Рахману да изађе са њом из харема, и да одатле уђу у обреде умре, што упућује да онај ко обавља умру не улази у ихраме унутар харема већ изван њега.

Овај хадис прецизније одређује претходни хадис од Б.у Аббаса и упућује да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, својим говором:

“...а Мекелије доносе нијет (намеру) из Мекке.” Подразумевао ихрам (улажење у обреде) за хаџ, али не и за умру, јер да је ихрам за умру био дозвољен из харема допустио би то Аиши, Бог био задовољан њом, па је не би обавезивао да излази ван харема.

Ова ствар је јасна и ово је говор већине уleme, Бог им се смислио, и то је предострожније, зато што на тај начин практикују оба хадиса, а Аллах најбоље зна.

Нема доказа да је прописано оно што чине неки хације обављајући умру више пута, након што заврше са хаџом, излазивши ван харема до Тен'има или других места, ако већ обаве умру пре хаџа. Докази упућују да је боље да се то не чини, јер Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и његови асхаби (другови), Бог био задовољан њима, нису обављали умру након што би завршили са хаџом. А Аиша, Бог био задовољан њом, је обавила умру од Тен'има само зато што је није била обавила са осталима након уласка у Мекку, јер је била у стању хајза (месечног циклуса), па је затражила од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да јој дозволи да обави умру у замену за умру коју је нијетила од миката, па јој је Божији

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, то дозволио. Па је постигла две умре: умра која је са хаџом и ова појединачна умра.

Нема сметње да неко чији случај буде попут њеног обави умру након обреда хаџа, на основу свих ових доказа и ради олакшавања муслиманима. Међутим, нема сумње да друга умра коју хаџије врше након обреда хаџа, мимо умре коју обављају са уласком у Мекку, причињава потешкоће свима, јер је узроком превеликих гужви и незгода, а притом је и кршење Посланикве упуте и његове праксе. А Аллах упућује и даје успех.

Поглавље

Пропис оног ко пролази просторним микатом, али не у месецима хаџа

Знај да онај ко пролази кроз микат може да буде у једној од две околности:

Прва: Да дође до миката у месецу који није од месеци хаџа, као у месецу Рамазану или Ша'бану. За њега је прописано да одлучи улазак у обреде умре срцем и изговоривши речима: 'Лебејке умретен' (Одазивам Ти се умром) или 'Аллахумме лебејке умретен' (Аллаху одазивам Ти се умром), затим ће да учи телбију (одазивање Богу):

'Лебејкеллахумме лебејк, лебејке ла шерике леке лебејке, инне-л-хамде ве н'имете леке ве-л-мулк, ла шерике лек.'

(Одазивам ти се Аллаху, одазивам. Одазивам ти се, Теби нема судруга. Теби припада сва хвала и власт, Ти немаш судруга).

Пуно ће да учи телбију и спомиње Узвишеног Бога, све док не стигне до Кабе. Када дође до Кабе прекинуће учење телбије, а затим ће да тавафи (почасно кружи) око Кабе седам

кругова, а пошто заврши са тим клањаће два реката¹⁵ иза Меками-Ибрахима¹⁶. Онда ће да се попне на брдо Сафа те ће да обави са'ј (ходање) између Сафе и Мерве седам пута, потом ће да обрије главу или да скрати косу. На овај начин ће да заврши умру и бива му дозвољено све што му је било забрањено ихрамом (уласком у обреде ходочашћа).

Друга: Да дође до миката у месецима хаџа, а то су: Шевал, Зу-л-каде и првих десет дана месеца Зу-л-хиџе.

Овакав ће да бира једну од три ствари, а то су: обављање хаџа посебно, обављање умре посебно или обављање умре и хаџа заједно, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, након што је стигао до миката у месецу Зу-л-каде на свој 'Опросни хаџ', дао асхабима (друговима) да изабере један између ова три обреда. Са тим што је суннет за оног ко не буде повео курбан са собом да прво уђе у обреде умре и чини оно што смо споменули

¹⁵ Рекат је јединица исламске молитве (намаза). Састоји се од прописаних покрета и речи које се извршавају, односно изговарају у току намаза.

¹⁶ Место на којем је стајао Ибрахим док је градио Кабу.

приликом говора о оном ко стигне до миката у месецу који није неки од месеци хаџа, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио својим асхабима (следбеницима) када су се приближили Мекки да уђу у ихраме умром, потврдивши им то у Мекки тиме што су обавили таваф, онда са'ј, скратили су косу, а затим се ослободили ихрама сходно његовој, нека су Божији благослов и мир над њим, наредби, осим оних који су повели са собом курбане. Њима је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио да остану у ихрамима све до јевму-н-нахра (првог дана курбан бајрама) када их се ослобађају.

Суннет је оном ко поведе са собом курбан да уђе у ихраме са намером обављања хаџа и умре заједно, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тако учинио, а био је већ повео курбан и наредио је онима који су повели курбан са собом а нанијетили су само умру да нанијете (уче телбију) хаџ са умром, и да се не ослобађају од ихрама хаџа и умре све до јевму-н-нахра (10. дана зу-л-хиџета), када ће да се ослободе од ихрама за хаџ и умру.

Уколико онај који води са собом курбан занијети само хаџ (без умре), остаће, такође, у

ихрамима, све до јевму-н-нахра као и онај који је нијетио хаџ и умру заједно.

Овим се сазнаје да онај ко улази у ихраме желећи да обави хаџ појединачно или хаџ и умру заједно а нема курбана са собом, не остаје у свом ихраму већ му је суннет да учини свој ихрам умром, па ће да тавафи, обави са'ј, скрати косу и да се ослободи ихрама као што је то наредио Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, онима који нису имали курбан са собом од асхаба, осим ако се плаши да не пропусти хаџ због његовог касног доласка, па нема сметње да остане у својим ихрамима. Аллах најбоље зна.

Ако се мухрим (онај ко је у ихрамима, тј. онај ко је ушао у обреде ходочашћа) буде плашио да не може да успе да обави хаџ зато што је болестан, или се плаши од непријатеља, или томе слично, пожељно је да каже приликом ихрама (нијета - намере улажења у обреде):

'Ин хабесени хабис фе мехалли хајсу хабестени.'

(Ако ме спречи нешто, место мог ослобађања ихрама је тамо где будем спречен),

сходно хадису Даба'ах бинт ез-Зубејр у којем се преноси да је рекла:

“О, Аллахов Посланиче, желим да обавим хаџ, али жалим се (имам потешкоћу), па јој је Аллахов Посланик одговорио: **‘Обави хаџ и услови: ‘инне мехалли хајсу хабестени’, (да је место твог изласка из ихрама онде где те (Бог) спречи).’**” (Бележе Бухарија и Муслим)

Корист овог условљавања је та, да ако мухриму искрсне нешто што га спречи да обави обред у потпуности, као што је болест или непријатељ, може да се ослободи ихрама и није обавезан да надокнади недовршени обред.

Поглавље

О пропису хаџа за малолетника и да ли његов хаџ важи за обавезни хаџ Ислама

Хаџ малолетника и малолетнице је исправан на основу оног што стоји у Муслимовом Сахиху од Б. у Аббаса, нека је Бог задовољан њим:

“... Да је жена подигла дете према Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, и рекла: ‘О Посланиче, има ли за ово хаџа?’ ‘Да, а награда припада теби’, одговори он.”

У Бухаријевом Сахиху стоји:

“...Од Саиба б. у Језида да је казао: ‘Обавили су са мношћом хаџа са Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, кад сам имао седам година.’”

Међутим, хаџ малолетног детета му не важи у замену за 'хаџ Ислама', то јест обавезни хаџ.

Исто тако роб и робиња који су у поседу, њихов хаџ је исправан али није 'хаџ Ислама', како се преноси у хадису од Б. у Аббаса, Бог био

задовољан њим, да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Који год (дечак) малолетник обави хаџ, затим достигне пунолетство обавеза му је да обави хаџ по други пут (поново), и који год роб који обави хаџ а затим буде ослобођен има обавезу да га обави други пут.”
(Бележе Б. у Еби Шејбе и Бејхеки са добрим ланцем преносиоца)

За дечака који није разборит нијети (доноси намеру) ихрам његов стратељ, и отклања од њега шивену одећу и учи уместо њега телбију. На тај начин дечак бива мухримом и бивају му забрањене све ихрамске забране¹⁷ као и за одраслог. Тако је и са малолетном девојчицом која нема моћ разликовања и разлучивања. За њу нијети ихрам њен старатељ и уместо ње учи телбију па на тај начин улази у ихраме и бива јој забрањено све што је забрањено одраслој жени у ихраму. Потребно је знати да она морају да буду чисте одеће и тела

¹⁷ Особи која уђе у ихраме, тј. донесе одлуку уласка у обреде ходочашћа постају забрањене следеће ствари: облачење шивене одеће (мушкарцима), уклањање длака, резање ноктију, покривање главе (мушкарцима), склапање брачног уговора, полни надражај, полни однос, убијање дивљачи и мирисање.

за време тавафа, јер таваф сличи намазу (молитви), а чистоћа је услов његове исправности.

Када су дечак и девојчица разборити у ихрам ће ући уз дозволу старатеља и радиће непосредно пре уласка у ихрам све што раде и одрасли од купања, мирисања и осталог. А њихов старатељ је сваки онај ко води бригу о њима и ради за њихову добробит, био то отац, мајка или неко други. Старатељ ће да ради уместо њих све оно за шта они не буду способни, попут бацања каменчића и томе слично, док су обавезни да ураде све обреде мимо тог, као што је стајање на Арефату, спавање (пребивање) на Мини и Музделифи, таваф и са'ј. Па ако не буду могли да тавафе и чине са'ј, биће ношени како би обавили таваф и са'ј, са тим што је оном ко их носи боље да њихов и његов таваф и сај не буду заједнички, већ да нанијети за њих таваф и са'ј, а да за себе обави посебан таваф и посебан сај, из предострожности за свој ибадет и имплементирајући часни хадис:

“Остави се оног што је сумњиво и држи се оног у шта не сумњаш.” (Бележи Ет-Тирмизи и други)

Па ако онај који носи занијети таваф за себе и оног кога носи, то му је исправно (довољно) по тачнијем од два мишљења, јер Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није наредио оној жени која га је упитала о хаџу дечака да тавафи посебно за њега, а да је било обавеза Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би је појаснио. А Аллах даје упуту.

Малолетном дечаку и девојчици се наређује да се чисте од хадеса (оног што обавезује абдест) и од нечисти, пре него што почну са тавафом, као што то чине и одрасли. Ихрам за моллетне дечаке и девојчице није обавезан њиховом старатељу, већ представља добровољно дело, ако га уради има награду, а ако га не уради није грешан.

А Аллах најбоље зна.

Поглавље

Ихрамске забране и шта је мухриму дозвољено да ради за време ихрама

Није дозвољено мухриму био мушко или женско након што одлучи улазак у обреде ходочашћа да шиша косу, сече нокте или да се мирише.

Мушкарцу није дозвољено до облачи шивену одећу према целом његовом телу, као што је гулабија или шивену одећу за одређене делове тела као што су на пример: поткошуља, панталоне, местве или чарапе, осим ако не буде нашао ихрамску одећу. Тада му је дозвољено да обуче панталоне. Такође, ако не буде нашао или могао да приушти папуче обући ће местве¹⁸ које неће да крати (испод чланака) према веродостојном хадису од Б. у Аббаса у којем се преноси да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Ко не нађе папуче нека обује местве, а ко не нађе ‘изар (ихрамску одећу) нека обуче панталоне.” (Бележи Бухарија и Муслим)

¹⁸ Местве су, језички, свака обућа која покрива ножне чланке.

Што се тиче наредбе краћења местви наведеној у предаји од Б. у Омера, Бог био задовољан њим, када је мухрим нуждан да их обуче због неимања папуча, она је дерогирана. Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је то наредио у Медини када је био питан о одећи коју облачи мухрим, међутим када је држао хутбу (проповед) људима на Арефату дозволио је узимање местви уместо папуча када оне недостају и није наредио краћење местви. Ову хутбу је слушао понеко ко није чуо његов одговор у Медини, а одлагање објашњења у времену када је оно потребно није дозвољено како је то познато у исламским наукама, стога се закључује да је наредба краћења докинута, јер да је то обавеза Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би је обзнанио. А Аллах најбоље зна.

Дозвољено је мухриму да обуче местве чији врх не прекрива чланке (досеже до испод чланака) зато што су оне попут папуча.

Дозвољено му је везивање изара (ихрамске одеће), причвршћивање концем или нечим сличним због непостојања доказа који то забрањује.

Дозвољено је мухриму да се купа, пере главу и трља је без грубости, лагано ако за тим има потребу, и нема сметње ако опадне нешто од косе последицом тога.

Жени која је у ихраму није дозвољено да прекрива лице шевеним као што је бурка, никаб, или да облачи шивено за руке попут рукавица, према Веровесниковом, нека су Божији благослов и мир над њим, говору:

“Жена не ставља никаб нити облачи рукавице.” (Бележи Бухарија)

А рукавице су све оно што се шије или плете од вуне или памука према облику и величини руке.

Све осим споменутог од шивених ствари јој је дозвољено, попут хаљине, местви, чарапа и томе слично. Такође јој је дозвољено да спусти мараму преко лица када је у потреби за тим, без траке, а ако јој марама дотакне лице нема сметње сходно хадису Аише, Бог био задовољан њим, у којем каже:

“Јахачи би пролазили поред нас када смо били у друштву Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, па када би се приближили нека од нас би спустила свој

вео са главе преко лица, а када би их мимоишли откривали би га.” (Бележи Ебу Давуд и други)

Такође, нема сметње да прекрије своје руке хаљином коју носи или нечим другим, а ако се нађе у присуству људи-странаца обавеза јој је да прекрије лице и шаке јер је то аврет (стидно место жене), сходно Аллаховом говору:

“... Нека украсе своје не показују другима, то могу само мужевима својим...” (Кур'ан, Ен-Нур, 31.)

Нема сумње да су лице и шаке једни од највећих украса, са тим што је лице још већи украс и опаснији. Узвишени Бог каже:

“А ако од њих нешто тражите, тражите то од њих иза застора. То је чистије и за ваша и за њихова срца.” (Кур'ан, Ел-Ахзаб, 53.)

Што се тиче обичаја многих жена да стављају траку испод мараме да би подизале мараму са лица, то нема утемељења у шеријату¹⁹

¹⁹ Шеријат у језичком смислу означава *пут који води ка извору, место напајања, или прави пут*. Према овоме значењу реч 'шеријат' се користила да се опише пут или пролаз који води жељеном месту или одређеном циљу. За муслимане то је пут који води Узвишеном Богу. У терминолошком смислу шеријат је

колико нам је познато, а да је то било прописано, Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би то обзнанио и не би му било дозвољено да то прећути.

Дозвољено је мухриму био мушкарац или жена да пере одећу од прљавштине и другог, као и да се пресвуче и обуче другу одећу. Није му дозвољено да при том облачи намирисану одећу, јер је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, то забранио у хадису којег преноси Б. у Омер.

Обавеза је мухриму да остави полни однос са женом, ружне речи и свађу, као што Узвишени Аллах каже:

“Хаџи је у одређеним месецима; оном ко се обавезе да ће у њима хаџи да обави нема односа са женама и нема ружних речи, и нема свађе у данима хаџа...” (Кур'ан, Ел-Бекара, 197.)

исламски верозакон који је утемељен на Божијој објави. Главни извори шеријата су Кур'ан – последња Божија објава, и Суннет – пракса последњег Божијег посланика, Мухаммеда, мир над њим. Шеријат, концептуално, означава скуп правила, одредби, учења и вредности које управљају живот једног муслимана. Главна интенција шеријата је да отклони штету од људи и да им прибави корист и оно што је добро за њих. Неисправно је шеријат поистовећивати са казнама.

Арапска реч 'рефес' споменута у овом кур'анском одломку се односи на полни однос као и на бестидна дела или речи. Реч 'фусук' означава грехе. Реч 'цидал' означава свађу и расправљање око ништавне ствари или оног у чему нема користи. Међутим, расправљање на најлепши начин ради предочавања истине и оповргавања неистине није спорно, чак је и наређено да се чини. О томе сведочи говор Узвишеног Аллаха:

“На пут Господара свога мудро и лепим саветом позивај и са њима на најлепши начин расправљај!” (Кур'ан, Ен-Нахл, 125.)

У веродостојној предаји од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, се преноси да је казао:

“Онај ко обави хаџ, а не буде имао однос са женом, не буде говорио ружне речи, не буде грешио, нити се свађао, вратиће се са хаџа као на дан кад га је мајка родила (тј. чист од греха).” (Бележе Бухарија и Муслим)

Мушкарцу је забрањено да покрива главу у току ихрама одећом која се припија уз главу као што су капа, гутра (марама за мушкарце), турбан и томе слично, као што му је забрањено

да прекрива и своје лице. О том сведочи Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, говор о човеку који је пао са своје јахалице на дан Арефата и преминуо:

“Окупајте га водом и лотосом, затим га замотајте у његове кефине (одећу) и немојте да му покривате главу нити да му приближавате мирис, јер ће он, заиста, на Судњем дану да буде оживљен учећи телбију.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Нема препреке да се мухрим (онај који је у ихрамима) склони у сенци крова аута, или под кишобран, и слично томе како би се заштитио од сунца. Такође, нема препреке да се склони у сенци шатора или дрвета, према веродостојној предаји у којој стоји да су Божијем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, одећом правили сенку док је бацао каменчиће на Цемрету-л’акабе. Као што се и веродостојно преноси да му је на дан Арефата сачињено кубе (од тканине) под којим је седео до заласка сунца.

Мухриму је, како мушкарцу тако и жени, забрањен лов копнених животиња или помагање другом у лову, плашење животиње да побегне са свог места, склапање брачног уговора, веридба, полни однос, и уопштено прилажење жени са

страшћу што потврђује хадис Османа, Бог био задовољан њим, у којем стоји да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Мухрим се не жени нити другог жени, нити склапа веридбу.” (Бележи Муслим)

Уколико мухрим обуче шивено, покрије главу или се намирише из заборава или из незнања није дужан да се за то искупи, са тим што ће да се лиши ихрамског прекршаја одмах онда када се сети или сазна пропис. Исто тако, онај ко обрије главу, или скрати од своје косе или одсече нокте у забраву или из незнања, није дужан да чини кефарет (откупнину) према исправном мишљењу.

Забрањено је муслиману, био мухрим или не, мушко или женско, да лови у харему (светом простору) Мекке или да помаже другог у лову оруђем, као и упутивши неког на плен и томе слично.

Забрањено му је да плаши дивљач и тера га са његовог места, као и да сече дрвеће и зелено растиње, и да узима изгубљену ствар осим оном ко жели да потражи њеног власника.

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

“Доиста је ова земља “– мисливши на Мекку – “света, Аллах је учинио светом до Судњег дана. Не сме се сећи њено дрвеће, нити да се плаши њена дивљач, чупа њена трава, нити сме да се узима изгубљена ствар осим оном ко жели да потражи њеног власника.” (Бележе Бухарија и Муслим).

Арапска реч 'мунсид' у хадису значи што и м'арриф, а то је онај који жели да упозна власника ствари коју је изгубио, а 'хала' у хадису означава зелену траву.

Мина и Музделифа припадају харему (светом простору) Мекке, док Арефат припада 'хиллу' (простору изван харема).

Поглавље

О томе шта ради хаџија када дође у Мекку и појашњење оног што ради када уђе у Месциду-л-харам (код Кабе)

Када мухрим пристигне до Мекке похвално му је да се окупа пре него што уђе у њу, из разлога што је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, то чинио. Па када стигне до Месцидул-харам суннет му је да уђе десном ногом и каже:

„У име Аллаха и нека су благослов и мир на Аллаховог Посланика. Тражим заштиту (код Аллаха) Узвишеним Аллахом и Његовим племенитим лицем и његовом вечном влашћу од шејтана (ђавола) проклетог. Аллаху, отвори ми врата своје милости!“

То ће исто да каже при уласку у било коју џамију и не постоји посебна веродостојна молба Богу од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, која се учи при уласку у месциду-л-харам.

Када стигне до Кабе прекинуће са учењем телбије пре него започне са тавафом ако је онај који је ушао у обреде умре и хаџа заједно или

жели само умру да обави. Затим ће да се усмери према хаџеру-л-есведу (црном камену), окренуће се према њему, додирнуће га десном руком и пољубиће га ако му то буде олакшано. Притом неће да узнемирава људе изазивајући гужву, а потом ће, приликом његовог додиривања, да каже: **'Бисмиллахи, Аллаху екбер'**, - **'У име Аллаха, Аллах је највећи'**. Ако не успе да га пољуби, дотаћи ће га руком или штапом, па ће да пољуби оно чиме га дотакне, па ако га не буде могао ни дотаћи, показаће на њега и рећи: **'Аллаху екбер'**. Међутим, неће да љуби оно чиме на њега покаже.

Током тавафа Каба треба да буде са његове леве стране. Лепо је да на самом почетку тавафа проучи (изговори):

„Аллахумме иманен бике ве тесдикан би китабике ве вефа’ен би ахдике вет-тиба’ан ли суннети небијике Мухаммедин, салаллаху алејхи ве селлем.“

(Аллаху, чиним ти ибадет верујући у Тебе и потврђујући Твоју Књигу, испуњавајући своју обавезу према Теби и следећи праксу Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим), зато што је ово пренесено од Посланика,

нека су Божији благослов и мир над њим, да је изговарао.

Тавафиће (почасно ће да кружи) око Кабе седам кругова, а у прва три круга ће да чини 'ремл' (журно ходање) у ходу приликом првог тавафа, којег обавља што пристигне у Мекку било да обавља умру или хаџ, или умру и хаџ заједно, а у преосталих четири круга ће нормално да пешачи. Сваки круг започиње и завршава Хаџеру-л-есведом (од црног камена). Реч 'ремл' означава убрзање у ходу ситним корацима.

Такође, похваљен му је 'идтиба'а' дуж целог тавафу-л-кудума (првог тавафа). 'Идтиба'а' је да средину горњег дела одеће ихрама стави под своју десну плећку а његов крај пребаци на своје лево раме (откривајући на тај начин десно раме).

Уколико буде сумњао у број кругова које је обавио, рачунаће број кругова за које је сигуран да их је обавио, а то је мањи број, а затим ће на то да дода преостале кругове. На пример, ако буде несигуран је ли кружио три или четири круга, рачунаће да је обавио три. Овако ће да чини и приликом са'ја (ходања између брдашца Сафе и Мерве).

Након што заврши са тавафом покриће десно раме, а крајеви горњег дела одеће ихрама биће на његовим грудима пре него што клања два реката.

Потребно је да се забрани и да се упозоре жене да не тавафе носећи своје украсе, намирисане и непокривене. Зато, јер су оне аверт, па им је обавеза да се покривају и да оставе своје украсе током тавафа и у другим приликама мешања мушкараца и жена, јер су оне аверт и фитна (искушење), а лице жене је од њених најистакнутијих украса па јој није дозвољено да га открива осим махремима (најближој родбини за коју не може да се уда).

Узвишени Бог каже:

“... И нека не дозволе да се од украса њихових види ишта осим онога што је ионако спољашње.” (Кур'ан, Ен-Нур, 31)

Стога јој није дозвољено да открива лице приликом љубљења хаџеру-л-есведа уколико може да је види неко од људи. А ако не нађе простора да додирне црни камен или да га пољуби, није јој дозвољено да тесни и прави гужву мушкарцима, већ ће да тавафи око Кабе

иза њих. Ово им је боље и наградом веће од тога да тавафе у близини Кабе када има гужве.

Није прописан 'ремл' (журно ходање) нити 'идтиба'а' (отркивање десног рамена) осим у овом (првом) тавафу као што то није прописано у сај'у, нити је ишта од тога прописано женама, јер Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није чинио 'ремл' нити 'идтиба'а' осим код првог тавафа када је пристигао у Мекку.

Приликом тавафа мора да буде чист од 'хадеса' (оног што обавезује абдест – обредно верско прање) и 'хабеса' (нечистоће), покоран и скрушен свом Господару.

Пожељно је да онај који тавафи да пуно моли Бога и да Га спомиње. Ако буде учио нешто од Кур'ана, то је лепо, али није обавезно у овом нити у неком другом тавафу. За сај нема неког посебног одређеног изговарања зикра (спомињања Бога) и посебне дове²⁰.

²⁰ Дова (ар. ду'а) у језичком смислу значи *позив*. У термилошком смислу то је молитва или молба која се упућује Узвишеном Богу речима. Она је суштина и срж обожавања. Она представља показивање немоћи, потребе и понизности према Узвишеном Богу од стране слабашног човека, који сам себи не може да помогне, кроз његово обраћање за помоћ Свемогућем Богу, који му је

Што се тиче измишљања посебног зикра за сваки круг тавафа или са'ја од стране неких људи, за такво нешто не постоји утемељење. Већ је хаџији довољно да учи (изговара) оно што познаје од зикра (речи слављења Бога) и дова (молитви). А када дође наспрам 'рукну-л-јеманија' (јеменског угла), дотакнуће га десном руком и рећи: **'Бисмиллахи валлаху екбер'** и неће да га љуби. Ако му његово додиривање буде причињавало тешкоћу наставиће да тавафи и неће да показује на њега руком нити ће да изговара текбир (Аллаху екбер) када се нађе наспрам њега јер се то не преноси од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, колико нам је познато.

Похваљено је ходочаснику да између рукну-л-јеманија и хаџеру-л-есведа учи кур'ански одломак:

Господару наш, подај нам добро и на овом и на оном свету, и сачувај нас патње у огњу! (Кур'ан, Ел-Бекара, 201.)

Када год прође поред црног камена дотакнуће га и пољубиће га и рећи: 'Аллаху

способан дати све што ваља, а од њега одагнати све што му штети. Дова (молитва – молба) се упућује само Узвишеном Богу.

екбер'. Уколико не буде могао да га дотакне и пољуби показаће на њега руком и изговориће текбир.

Нема сметње да тавафи иза зем-зема и мекаму-Ибрахима, нарочито ако је гужва, јер је цео месцид (џамија) место за таваф. Па ако би тавафио на почетку џамије, рачуна се, али му је боље да тавафи ближе Каби ако је у могућности.

Када ходочасник заврши таваф клањаће два реката иза Мекаму-Ибрахима ако му то буде олакшано, у супротном, због гужве или томе слично, клањаће их на било којем месту у џамији. Суннет му је да на та два реката након кур'анског поглавља Ел-Фатихе учи кур'анска поглавља: “Кул ја ејјухе-л-кафирун” и “Кул хуваллаху ехад”. Потом ће да се усмери ка хаџеру-л-есведу и дотакнуће га десном руком следећи у томе праксу Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Затим ће да се попне на брдашце Сафа или ће да стане поред њега, са тим да је пењање боље ако му буде олакшано да се попне. Притом ће да учи говор Узвишеног Бога:

“Сафа и Мерва су Аллахова часна места.” (Кур'ан, Ал-Бекара, 158.)

Похваљено је ходочаснику да се окрене према кибли (у правцу Кабе), да захвали Аллаху и проучи текбир, а затим да каже:

„Ла илахе иллаллах, валлаху екбер, ла илахе иллаллаху вехдеху ла шерике лех леху-л-мулку ве леху-л-хамду јухји ве јумиту ве хуве ала кулли шеј’ин кадир. Ла илахе иллаллаху вахдеху, енџезе в’адеху ве несаре абдеху ве хеземе-л-ахзабе вахдеху.“

(Нема бога осим Аллага, Аллах је највећи, нема бога осим Аллага који нема судруга, Он поседује сву власт и хвалу, оживљава и усмрћује, и он је Свемоћан. Нема бога осим Аллага Јединог, који је испунио своје обећање, помогао свога роба и сам савладао савезнике.)

Затим ће, подигнувши руке да моли Бога оним што зна, а претходно поменути дову (молбу) и зикр (речи слављења Бога) ће да понови три пута. Потом ће да се упути према Мерви док не стигне до првог знака, затим ће да убрза у ходу све док не стигне до другог. Жени није прописано да убрзава ход између ова два знака јер је она аверт, већ јој је прописан ход дуж читавог са’ја.

Када ходочасник стигне до Мерве, попеће се на њу или ће да стане до ње, а пењање је боље ако је у могућности. И изговараће и чиниће на Мерви исто што и на Сафи осим што неће да учи речи Узвишеног Бога:

“Сафа и Мерва су Аллахова часна места.” (Кур'ан, Ел-Бекара, 158)

Јер је учење овог прописано само приликом првог пењања на Сафу код првог круга, следећи у томе Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Затим ће да сиђе са Мерве и хода на местима на којим се хода, а убрзаће на месту где се убрзава ходање док не дође до Сафе. Ово ће да чини свих седам кругова, са тим да је одлазак круг, и повратак, такође, круг, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тако чинио и притом би говорио:

“Узмите (научите) од мене ваше обреде.” (Бележи Ен-Несаи)

Похвално је за време са'ја да пуно учи зикр (спомињање Бога) и дове (молбе) од оног што му је олакшано. И похвално му је да буде чист од велике и мале нечистоће. А ако би чинио са'ј без абдеста или гусула (купања) исправан му

је са'ј. Исто тако и жена коју задеси хајз или нифас након тавафа, па обави са'ј, он јој је исправан јер чистоћа није шарт (услов) исправности са'ја већ је похваљена као што смо претходно поменули.

Пошто човек обави са'ј обријаће главу или ће да скрати косу, а бријање је боље од скраћивања. Лепо је ако скрати косу у обредима умре а одложи бријање за хаџ. Хацији који дође у Мекку пред саме обреде хаџа и обавља умру боље је да скрати косу него да обрије главу, како би је обријао након обреда хаџа, јер је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, након што је стигао у Мекку са својим асхабима четвртог дана месеца Зу-л-Хицета, наредио сваком оном ко није са собом повео курбан, да се ослободи ихрама обавивши умру, и да скрати косу, а није им наредио да обрију главе.

Скраћивање косе треба да обухвати целу главу и није довољно да скрати косу једног дела главе, као што и бријање једног дела главе није довољно. Жени није дозвољено осим скраћивање косе, и то да од сваке плетенице скрати колико врх прста или мање од тога.

Када мухрим (онај који је у ихрамима – тј. у обредима ходочашћа) уради поменуто, употпунио је своју умру, и тада му постаје дозвољено све оно што му је било забрањено ихрамом (уласком у обреде ходочашћа), изузев оном ко са собом поведе курбан. Он остаје у ихраму све док не обави и хаџ.

Онај ко занијети 'ифрад', то јест одлучи да само обави хаџ или занијети 'киран', то јест да споји између хаџа и умре, суннет му је да поништи свој нијет (намеру) и да занијети умру и да ради исто што и мутеметти'а (онај који обавља умру а затим хаџ), осим ако буде са собом повео курбан зато што је то Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, наредио својим асхабима рекавши:

“А да нисам повео курбан са собом ослободио бих се од ихрама попут вас.”
(Бележе Бухарија и Муслим)

Ако жену задеси хајз или нифас након што занијети умру, неће да тавафи око Кабе нити ће да обавља са'ј између Сафе и Мерве све док се не очисти. Па када буде чиста тавафиће и обавиће са'ј а затим ће да скрати мало од косе и на тај начин ће да се употпуни њена умра. А ако не буде чиста до јевму ет-тервије (осмог дана

Зу-л-хицета) учиниће ихрам са места у којем борави и поћи са осталим хаџијама на Мину. На тај начин ће да споји између хаџа и умре обављајући киран, и чиниће оно што чине други хаџије: стајање на Арефату и код Меш'ара (Музделифе), гађање џемрета, спавање на Музделифи и Мини као и клање курбана и краћење косе. Када се очисти од хајза или нифаса обавиће један таваф и један са'ј између Сафе и Мерве, и то ће да јој буде довољно за њен хаџ и умру заједно, према хадису којег преноси Аиша, Бог био задовољан њом, да је задесио хајз након што је учинила нијет за умру, па јој је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Ради од обреда оно што и остали раде, осим тавафа око Кабе све док не будеш чиста.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Када жена у току хајза или нифаса баци каменчиће на џемрета првог дана курбан бајрама и скрати мало од косе, постаје јој дозвољено све оно што јој је ихраима било забрањено, као што су мириси и томе слично, осим односа са својим мужем који јој није дозвољен све док не употпуни хаџ као и остале чисте жене (оне које нису у хајзу или нифасу).

Када обави хаџски таваф и са'ј, након што се очисти, њен јој муж бива дозвољен.

Поглавље

О пропису ихрама за хаџ осмог дана зу-л-хиџета и изласка на Мину

Када буде 'дан тервије', а то је дан осмог зу-л-хиџета похвално је онима који су се ослободили ихрама умре као и сваком оном ко жели да обави хаџ од становника Мекке да уђе у ихрам (за хаџ) од места у којем станује, јер су асхаби (следбеници) Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, једном приликом одсели у Ебтаху, па су хаџ нанијетили са тог места осмог дана, сходно Посланиковој, нека су Божији благослов и мир над њим, наредби. А није им био наредио да иду Каби или до мизаба па да отадатле уђу у ихрам, као што им није наредио тавафу-л-веда'а (опросни таваф) приликом изласка на Мину. Да је то прописано он би их томе подучио, а свако добро је у слеђењу Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и његових асхаба, Бог био задовољан њима.

Пожељно је да се хаџија окупа, очисти и намирише пре него што ступи у хаџски ихрам као што то чини код ступања у ихрам на микату.

Након што нанијети хаџ суннет му је да се упуту ка Мини пре поднева, па, и после њега, осмог дана зу-л-хиџета. Што више ће да учи телбију све док не буду гађали велико џемре на акаби. На Мини ће да клања: подне, икиндију, акшам, јацију и сабах. Суннет је да се сваки намаз обави у његовом времену скраћујући их али не спајајући међу њима, изузев што се акшам и сабах не скраћују.

Нема разлике између Мекелија и хаџија који нису из Мекке. Доказ томе је да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, предводио људе у намазу на Мини, Арефату и Музделифи, клањајући скраћено. Међу тим људима је било и становника Мекке. А да је нескраћивање намаза била обавеза становницима Мекке, Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би им то обзнанио.

Затим ће се, након изласка сунца, на дан Арефата да се упуте са Мине на Арефат. Суннет им је да буду на 'немри' пре поднева, ако им то буде олакшано, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, то радио.

Када се сунце попне на средину неба, суннет је имаму (предводнику) или његовом заменику да одржи уприличену хутбу

(проповед), да објасни људима шта им се прописује тог дана и након њега, да им нареди богобојазност, тевхид²¹ и искреност Аллаху у свим делима, да их упозори на чињење Аллахових забрана, опоручи им чврсто држање за Аллахову књигу (Кур'ан) и суннет Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, суд по њима и парничење и суђење пред њима у свим питањима, поводећи се праксом Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у свему томе.

Након хутбе ће да клањају подне и икиндију скраћено и спојено у подневском вакту уз један езан (позив на намаз) и два икамета (успостављање намаза). Доказ томе је дело Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, како преноси Муслим у хадису од Џабира.

---

²¹ Тевхид је арапска реч која у језичком значењу значи *учинити одређену ствар једном*, издвојити је између осталих ствари. У термилошком значењу ова реч представља концепт монотеизама, веровање да је Узвишени Бог Господар, Створитељ, Владар и Онај који управља свим питањима Његових створења, веровање да је Он Узвишени јединствен у Свом Бићу и Својим својствима у чему Му нико не сличи, и веровање да само Он истински заслужује да буде обожаван и да је свако божанство мимо Њега лажно. Смисао живота и обавеза сваког човека јесте да оствари тевхид, јер само ко га оствари ући ће у Рај.

Затим ће људи да бораве на Арефату. А читав Арефат је стајалиште осим 'Батну-л-урне'. Мустехаб је да се окрене према кибли (у правцу Кабе) и 'брду милости' уколико буде у могућности. А ако то не буде у могућности онда ће да се усмери према кибли, иако се не окрене према 'брду милости'.

Пожељно је да се хаџија на овом месту пуно труди у спомињању Узвишеног Аллаха, и да се труди у упућивању молбе Њему, понизно и скрушено подигнувши руке при молитви. Лепо је и ако буде, том приликом, учио телбију или нешто од Кур'ана. Суннет је да пуно изговара следеће речи:

„Ла илахе иллаллаху вахдеху, ла шерике леху, леху-л-мулку ве леху-л-хамду ве хуве ала кулли шеј’ин Кадир.“

(Нема Бога осим Аллаха јединог коме нема судруга, Њему припада сва слава и власт и Он је Свемогућ).

Због речи Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који је казао:

“Најбоља молиба је молба на дан Арефата, и најбоље што сам казао ја и веровесници пре мене је: 'Ла илахе

иллаллаху вахдеху ла шерике леху, леху-л-мулку ве леху-л-хамду ве хуве ала кулли шеј'ин кадир." (Бележи Ет-Тирмизи)

У веродостојној предаји од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, се преноси да је казао:

“Аллаху најдражи говор је четворо: Субханаллаху, ве-л-хамдулиллахи, ве ла илахе иллаллаху, валлаху екбер. (Слављен је Аллах, Аллаху припада сва хвала, нема бога осим Аллага и Аллах је највећи.)” (Бележи Муслим)

Тако да ходочасник треба пуно да учи и да понавља овај зикр (речи слављења Бога), скрушено, размишљајући о оном што учи, као што је потребно да пуно учи зикр и молбе које су наведене у шеријату (исламском верозакону), и то увек, а посебно на овом месту и у овом великом дану изабравши од зикрва и молби оне које су садржајане и сажете. Примери таквог зикра су:

“Субханаллахи ве би хамдихи, субханаллахи-л-азим.”

(Слављен је Аллах и Њему је хвала, Слављен је Аллах Узвишени.)

“Ла илахе илла енте субханеке инни кунту минез-залимин”

“Нема Бога осим тебе, слављен си ти ја сам се, доиста према себи огрешио.” (Кур'ан, Веровесници, 87)

“Ла илахе иллаллаху ве ла н’абду илла ијјах леху ен-н’имету ве леху-л-фадлу ве леху сенау-л-хасен ла илахе иллаллаху мухлисине лехуд-дин ве лев керихе-л-кафирун”

(Нема бога осим Аллаха, и не обожавамо никог мимо Њега, Њему припада благодат и добро и Њему припада најлепша хвала. Нема бога осим Аллаха, искрено му веру исповедајући макар то било криво неверницима.)

“Ла хавле ве ла куввете илла биллах.”

(Нема снаге ни моћи, осим у Аллаха.)

„Господару наш, дај нам добро на дуњалуку – овом свету и добро на Ахирету – оном свету и сачувај нас патње у Ватри – Паклу.“

„Аллаху мој, побољшај моју веру, која је моја заштита, и побољшај ми мој дуњалук (овај свет), на којем живим, и побољшај мој Ахирет

(будући свет), на који се враћам, и учини мој живот повећањем у сваком добру, и учини моју смрт одмором од сваког зла.“

„Код Аллаха тражим уточиште од тешког искушења, узастопне несреће и лошег одређења и радости наслађивања непријатеља.“

„Аллаху, тражим заштиту код тебе од бриге и жалости, од слабости и лености, од кукавичлука и шкртости, од греха и дуга, од терета дуга и од тога да ме људи надвладају (па да будем потлачен). Аллаху, код Тебе тражим заштиту од губе, лудила, лепре и сваке лоше болести.“

„Аллаху, молим опрост и заштиту Твоју на дуњалуку (овом свету) и на Ахирету (будућем свету). Аллаху, молим опрост и заштиту Твоју у породици и имовини мојој. Аллаху, покриј моја срамна дела, а умири моју бојазан. Аллаху, сачувај ме са моје предње стране, и од свега што може да ме задеси са леђа, са десне или леве стране и одозго. Призивам Твоју Величину да не будем шчепан одоздо. Аллаху, опрости ми моје грешке, незнање, претеривање, и све оно што Ти знаш да је код мене.“

“Аллаху, опрости ми што урадим у озбиљности и у шали, ненамерно или са намером, а све то је присутно код мене.“

„Аллаху мој, молим Те опрости ми моје раније грехе и оне касније, оне што починих потајно и оне на јави, оне у којима нисам имао мере, као и оне о којима Ти знаш боље од мене. Ти унапређујеш кога хоћеш и Ти уназађујеш кога хоћеш и Ти си Свемогућ.“

„Аллаху мој, молим Те за чврстоћу у вери и одлучност на упути. Молим Те за захвалу на твојим благодатима и за леп ибадет (богослужење) само Теби. Молим Те за здраво срце и искрен језик. Молим Те за добро које знаш и код Тебе уточиште тражим од зла које знаш. Тражим опрост од Тебе за оно што Ти познајеш, Ти си заиста Познавалац свега невидљивог.“

„Аллаху мој, Господару Посланика Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, опрости ми грехе моје и одстрани тегобу из срца мог, заштити ме од заблуђујућих смутњи док сам жив.“

„Аллаху мој, Господару небеса и Земље, Господару Арша (престола) величанственог,

Господару наш и Господару свега. Ти Који дајеш да семенке и кошпице проклијају, Ти који Теврат (Стари Завет), Инџил (Нови Завет) и Кур'ан објави, код Тебе тражим уточиште од зла свега оног чиме Ти управљаш, Ти си Први и ништа није пре Тебе и Ти си Последњи и ништа није после Тебе, Ти си највиши и ништа изнад Тебе није, и Ти си Скривени и нема ништа без Тебе, ослободи ме дуга и одагнај сиромаштво од мене.“

„Господару мој, молим Те подари мојој души покорност и очисти је, јер Ти ћеш најбоље да је очистиш, Ти си њен Пријатељ и Заштитник.“

„Аллаху, тражим заштиту Тобом од слабости и лењости, и тражим заштиту Тобом од кукавичлука и шкртости, и тражим заштиту Тобом од патње у гробу.“

Аллаху мој, Теби се предајем, у Тебе верујем, на Тебе се ослањам, и Теби се кајем, и у име Твоје се расправљам, тражим заштиту код Тебе твојом величанственошћу да ме не одведеш у заблуду, нема истинског божанства осим Тебе, Ти си Живи који не умире, а људи и џинни умиру.”

„Аллаху мој, тражим код Тебе уточиште од знања које не користи и од срца које се не боји, и од душе која се не засићује, и од молбе која се не прима.“

„Аллаху мој, удаљи ме од лошег понашања и лоших дела и прохтева и болести.“

„Аллаху мој, надахни ме разборитошћу и заштити ме од зла моје душе.“

„Аллаху мој, задовољи ме Твојим халалом (дозвољеном опскрбом), да не узимам харам (забрањено) и опскрби ме Својом добротом да је не тражим од другог.

„Аллаху мој, тражим од Тебе упуту, богобојазност, чедност и богатство.“

„Аллаху мој, тражим од Тебе упуту и устрајност (исправност).“

„Аллаху мој, од Тебе тражим свако добро и брзо и одгођено и оно које Ти познајеш а ја не знам. Код Тебе тражим уточиште од сваког зла и брзог и одгођеног и оног којег Ти знаш а ја не знам. Молим Те за добро за које Те молио Твој роб и веровесник Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, и тражим заштиту код Тебе од зла од којег је тражио заштиту код Тебе

твој роб и веровесник Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим.

„Аллаху мој, молим Те за Рај и оно што приближава њему од речи и дела, и тражим заштиту од ватре и оног што приближава њој од речи и дела. Молим Те да сваку пресуду коју ми пресудиш, учиниш добром за мене.

„Нема истинског божанства осим Аллаха Јединог. Нема Му равног. Њему припада власт и захвала. Оживљава и усмрћује. У Његовој Руци је свако добро. Он све може. Слава и захвала припадају Аллаху. Нема истинског божанства осим Аллаха. Аллах је Највећи. Нема помоћи нити снаге осим код Аллаха Узвишеног, Величанственог.“

“Аллахумме салли ала Мухаммедин ве ала али Мухаммедин кема саллејте ала Ибрахиме ве ала али Ибрахиме иннеке хамидун меџид, ве барик ала Мухаммедин ве ала али Мухаммед кема баректе ала Ибрахиме ве ала али Ибрахиме иннеке хамидун меџид.”

(Аллаху мој, смилуј се Мухаммеду, нека су Божији благослов и мир над њим, и његовом потомству, као што си се смисловао Ибрахиму (Авраму), мир над њим, и његовом потомству.

Заиста си Ти Хваљен и Слављен. Аллаху мој, благослови Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, и његово потомство, као што си благословио Ибрахима, мир над њим, и његово потомство. Доиста си Ти Хваљен и Слављен.)

„Аллаху наш, подари нам добро на овом и на оном свету и сачувај нас од патње у ватри.“

Похваљено је у овом дану да ходочасник на овом величанственом месту (Арефату) учи поменуте зикрове (речи слављења Бога) и молбе и оно што је попут њиховог значења, да доноси благослов на Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и да је упоран у молби Богу и да тражи од свог Господара добро овог и Оног света.

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је када би упућивао молбу Богу понављао три пута, па треба да га у том следимо, нека су Божији благослов и мир над њим.

Муслиман на овом месту треба да буде скрушен према свом Господару, нека је Слављен Он, покоран, и понизан пред Њим. Треба да се нада Његовој милости и да се плаши од Његове

казне и укора, и да обрачунава себе (своја дела) као и да обнавља своју искрену тевбу (покајање). Јер ово је велики дан, и огромно састајалиште. У њему Аллах исказује племенитост према својим робовима²², и њима се поноси пред својим мелекима (анђелима), и многе ослободи ватре (пакла), а шејтан (ђаво) није виђен мањим, пониженијим и презренијим у иједном дану као што је на 'дан Арефата' осим дана Бедра. То је због оног што види од Аллахове племенитности и добротинства према својим робовима, Његовог опроста и ослобађања робова од ватре.

У Муслимовом Сахиху од Аише, Бог био задовољан њом, се преноси да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Нема дана у којем Аллах ослободи више робова од Ватре, као што је дан Арефата. Аллах се тога дана приближи, а

²² Божији роб као појам се може односити на две ствари. Ако појам роб подразумева поробљене, потчињене и понизне, онда он обухвата сва створења, разумна и она без разума, покретна и непокретна, она која живе на земљи и у води, видљива и невидљива, она која верују и она која не верују, добротинитеље и развратнике, и све друге. Сва створења су Божија, потчињена Њему и подређена Његовом управљању. Ако појам роб подразумева понизног, покорног и оног који воли свога Господара, онда се односи само на вернике који су Његови поштовани робови.

затим се њима хвали мелекима (анђелима) и каже: 'Шта желе ови људи?'" (Бележи Муслим)

Муслимани требају да се Аллаху покажу добрим, да понизе свог непријатеља ђавола и да га растуже мноштвом зикра (спомињањем Бога) и молби, као и приврженошћу тевби (покајању) и истигфару (тражењу опроста) од свих греха и грешака.

Хације не требају да престану да буду заузети зикром (спомињањем Бога), молбама и понизношћу према Узвишеном Богу на овом месту све до заласка сунца. А када зађе сунце, упутиће се ка Музделифи смирено и скрушено уз повећано учење телбије и убрзаће кретање када изађу на отвореном и широком, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, тако радио. Није дозвољено ходочасницима да оду са Арефата пре заласка сунца, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, на њему стајао до заласка сунца и казао је:

“Узмите од мене ваше обреде.” (Бележи Ен-Несаи)

Када ходочасници стигну до Музделифе клањаће акшам три реката и јацију два реката спојивши међу њима са једним езаном и два икамета, у оно време када пристигну на Музделифу сходно делу Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, било да су на Музделифу дошли у акшамско или јацијско време.

Оно што чине неки људи, да прикупљају каменчиће одкад дођу на Музделифу са убеђењем да је то тако прописано, нема основе. Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није наредио да му се каменчићи прикупе осим након поласка са Меш'ара (Музделифе) ка Мини. Узимање каменчића може да буде са било ког места и није обавезно да се прикупљају са Музделифе, већ то може да се учини и на Мини. Суннет је, овог дана, да се покупи седам каменчића којима ће ходочасник да гађа џемрету-л-акабе (велико џемре) поводећи се за Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, док ће у наредна три дана да прикупља са Мине сваког дана по двадесет и један каменчић којима ће да гађа сва три џемерата.

Није похваљено да се перу каменчићи, већ ће њима да гађа без њиховог претходног прања

зато што то није пренесено од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Исто тако неће да гађа каменчићима којима је већ гађано.

Ову ноћ ће ходочасници да проведу на Музделифи. Онима који су слаби од жена и деце и њима сличним је дозвољено да пожуре ка Мини крајем ноћи. О томе сведочи хадис Аише, Умму Селеме и других. А што се осталих ходочасника тиче, њима је обавеза да остати на Музделифи док не клањају сабах намаз.

Затим ће ходочасници да стану код Мешари-л-Харама, да се окрену према кибли (у правцу Кабе) и да пуно изговарају зикр (спомињање Бога), текбир (Бог је највећи) и молбе све док се не изгуби тама и ходочасници постану јасно уочљиви. Похвално је дићи руке приликом упућивања молбе Богу. Где год ходочасници стајали на Музделифи прихвата им се, и није им обавеза да буду близу Мешари-л-Харама, нити морају да се на њега пењу. Доказ томе је Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, говор:

“Стао сам овде - дакле, на меш'ару - а Цемун је сав стајалиште.” Хадис бележи Муслим у свом Сахиху, а Цемун је назив за Музделифу.

Када се ходочасници јасно буду видели кренуће у правцу Мине пре изласка сунца. У свом ходу ће пуно да изговарају телбију а када стигну до 'махшера' похвално им је мало да убрзају.

Када стигну на Мину прекинуће учење телбије код Џемрету-л-акабе затим ће, чим стигну, да га гађају са седам каменчића, узастопно, подигнувши руку код бацања сваког од каменчића уз изговор текбира (Бог је највећи).

Похваљено је да се Џемрету-л-акабе гађа из Батни-л-вади тако да Каба дође са леве стране, а Мина са десне, што потврђује и дело Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Ако буде бацао каменчиће са других страна прихвата се само ако каменчић упадне у круг џемрета, са тим да није услов да каменчић остане у кругу већ је услов да падне у њега. Тако, ако каменчић доспе у круг, а затим из њега испадне, прихвата се на основу тачнијег говора улеме (учених). Од оних којих су тако казали је Ен-Невеви, Бог му се смиловао, у свом делу 'Шерху-л-мухеззеб'. Каменчићи којим се гађају џемрета су величине врха кажипрста, или пак кошпице, дакле, мало веће од зрна сланутка.

Пошто ходочасник заврши са бацањем каменчића, заклаће курбан. Похвално му је да код клања курбана изговори:

“Бисмиллахи валлаху екбер, Аллахумме хаза минке ве леке.”

(У име Аллаха, Аллах је највећи, Аллаху ово је од Тебе и Теби.)

Окренуће се према кибли. Суннет је камилу да закоље убодом у грло док стоји пресавијене и увезане леве ноге, док се крава и овца прикољу положене на левом боку. Ко закоље неокренут према кибли, није поступио према суннету али је дело исправно, јер је усмеравање према кибли код клања суннет, а не обавеза.

Похваљено је ходочансику да једе, поклони и удели милостињу од свог курбана, због говора Узвишеног:

“Једите месо њихово, а нахраните и сиромаша убог!” (Кур'ан, Хаџ, 28.)

Време у којем се коље курбан се протеже до заласка сунца трећег дана 'тешрика' према исправном говору учењака, па је укупно време клања курбана први дан бајрама и три дана након њега.

Након клања курбана ће да обрије главу или скрати косу, са назнаком да је бријање боље, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, три пута молио Бога за милост и опрост онима који обрију главе а једном за оне који скрате косу. Није довољно да ходочасник скрати косу једног дела главе, или да обрије један део главе. Жена ће, притом, од сваке плетенице да скрати колико врх прста или мање.

Након бацања каменчића на Џемрету-лакаби, бријања или краћења косе мухриму је дозвољено све што му је ихрамом било забрањено осим жена, ово ослобађање од ихрама се зове 'први техаллул'. Након првог ослобађања од ихрама суннет му је да се намирише и да се упути ка Мекки и да обави таваф-ифаде (хаџски таваф), на шта указује хадис Аише, Бог био задовољан њом, у којем каже:

“Мирисала сам Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, ради уласка у ихрам пре него што би ушао у ихрам и када би се ослободио ихрама пре него што би тавафио (кружио око Кабе).“ (Бележе Бухарија и Муслим)

Овај таваф се назива таваф-ифаде или таваф-зијаре и он је један од темеља хаџа који

ако се изостави хаџ не бива обављен. Поменуто је у говору Узвишеног:

”Затим, нека са себе прљавштину уклоне, нека своје завете испуне и нека око Храма древног обилазе.” (Кур'ан, Хаџ, 29.)

После обављеног тавафа и два реката иза Мекаму-Ибрахима, ходочасник ће да обави са'ј између Сафе и Мерве, уколико је ушао у обреде умре и хаџа (мутеметиа). Овај сај је хаџски са'ј, док је први обављени са'ј био са'ј умре.

Према исправнијем мишљењу исламских учењака није довољно да се обави један са'ј о чему сведочи хадис Аише да је казала:

“Ишли смо са Аллаховим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, па је поменула хадис у којем стоји да је казао: 'Онај који са собом поведе курбан нека нанијети хаџ са умром, затим неће да изађе из ихрама све док их обоје не обави', затим је рекла да су тавафили и чинили са'ј између Сафе и Мерве они који су нијетили само умру, затим се ослобађали ихрама, а затим су тавафили други таваф на име хаџа након што би се вратили са Мине.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Њен говор, Бог био задовољан њом, се односи на оне што су нијетили умру, затим тавафили други таваф, мисли се на сај између Сафе и Мерве, на име хаџа након што су се вратили са Мине, по исправнијем говору учењака у тумачењу овог хадиса.

Што се тиче мишељења да је она под тим мислила на таваф-ифаду, оно није исправно зато што је обављање тавафу-л-ифаде темељ хаџа и обавеза сваком хаџији, као што су га сви били и обавили, већ овим хадисом жели да се укаже на оно што карактерише само ходочасника мутеметта (оног који обавља умру и хаџ), а то је таваф између Сафе и Мерве по други пут након повратка са Мине ради употпуњавања хаџа. Ово је очигледно хвала Аллаху и ово је говор већине исламских учењака.

На истинитост овог упућује и хадис који бележи Бухарија у свом Сахиху од Б. у Аббаса, Бог био задовољан њим, да је упитан о хаџ-теметту, па је казао:

“Нијетили су улазак у ихрам мухацири (Мекелије), енсарије (Мединелије) и жене Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, на опросном хаџу, и ми смо занијетили. Када смо дошли у Мекку,

Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је казао: “Промените свој ихрам за хаџ умром осим оног ко је са собом повео курбан’, Па смо тавафили око Кабе и између Сафе и Мерве, па смо облачили одећу и прилазили својим женама. Потом је казао: ‘Ко са собом поведе курбан није му допуштено да излази из ихрама све док курбан не дође до свог одредишта, затим нам је навече на дан тервије наредио да нанијетимо хаџ. Када само завршили са обредима на дан бајрама (бацање, клање, и шишање косе), дошли смо Каби, тавафили смо око ње и између Сафе и Мерве.” (Бележи Бухарија)

Овим се два пута јасно доказује закључује да је хадис Аише говорио о са’ју мутеметта (онога који обавља умру па хаџ). А Аллах најбоље зна.

Што се тиче хадиса којег бележи Муслим од Џабира:

“Да Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, и његови асхаби (следбеници) нису чинили таваф (кружили око Кабе) између Сафе и Мерве осим једном.”

Први њихов таваф се односи на оне од асхаба (следбеника) који су имали курбан са собом јер су они, заједно са Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, остали у ихраима све док нису обавили хаџ и умру заједно.

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је нијетио хаџ и умру и наредио је сваком оном ко је за собом повео курбан да и он исто тако уради, и да се не ослобађа од ихрама све док се не ослободи од ихрама хаџа и умре спојено. Карин, онај који спаја између хаџа и умре није обавезан да обави осим један са'ј, на шта упућује хадис Џабира, Бог био задовољан њим, који је претходно споменут, као и други веродостојни хадиси.

Исто тако, муфрид, онај који нанијети да обави хаџ (без умре) остаће у својим ихраима до јевмун-нахр (првог дана курбан бајрама) и није обавезан да обави осим један са'ј. Дакле, када Карин (онај који обавља хаџ и умру спојено) и Муфрид (онај који обавља само хаџ) обаве са'ј након тавафу-л-кудума (тавафа доласка у Мекку), тај са'ј ће да му буде довољан и заменом за са'ј након тавафу-л-ифаде (хаџског тавафа).

Овакав закључак представља помирење два хадиса Аише и Б. у Аббаса и поменутог хадиса Џабира, Бог био задовољан њима, и на тај начин нестаје међусобна опречност значења ових хадиса и остварује се рад по свим овим хадисима.

Оно што подржава ово усаглашавање јесте да су хадис Аише и хадис Б. у Аббаса веродостојни хадиси, а потврдили смо обавезност и другог саја за Мутеметиа (оног који обавља умру а затим хаџ). Док спољашност хадиса од Џабира упућује на опречно значење. А правило је да се хадису који потврђује да је предност над хадисом који негира како је утврђено у исламским наукама. А Аллах, слављен нека је Он, упућује на исправност, и нема моћи нити снаге осим са Аллахом.

Поглавље

Појашњење о томе шта има предност међу стварима које хација обавља на дан бајрама

Најбоље за хацију је да четири ствари које се раде на дан бајрама поређа како је поменуто, почевши са бацањем каменчића на Џемрету-лакаби, затим да закоље курбан, потом да обрије или да скрати косу, а затим да тавафи око Кабе, а да обави сај између Сафе и Мерве ако је Мутеметиа. Муфрид и Карин ће да обаве сај ако га нису претходно били обавили после тавафу-л-кудума.

Ако неку од ових ствари уради пре друге, прихвата се, јер је дошла веродостојна потврда олакшице у томе од стране Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. Под ово потпада и обављање сај'а пре тавафа, јер је и то од ствари које се чине на дан курбан-бајрама, па се каже у говору асхаба да Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није био упитан о нечему са чим је пожурено или закашњено а да није одговорио **“уради, нема сметње”**, и због тог што је то од ствари у којим се дешава заборав и незнање па је било

неопходно да подпадну под ово опште значење, ради растерђења и олакшања које из тог произилази.

Потврђено је да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, био упитан о оном ко обавља са'ј пре него што тавафи, па је казао:

“Уради, нема препреке.”

Хадис бележи Ебу Давуд од хадиса Усаме б. у Шерика са веродостојним ланцем преносиоца.

Овим постаје јасно да таваф и са'ј без сумње потпадају под ово опште значење. А Аллах даје упуту и успех.

Три су ствари којима се ходочасник потпуно решава ихрама (ихрамских забрана), а то су гађање Џемрету-л-акабе, бријање главе или скраћивање косе и таваф са са'јом након њега, како је недавно поменуто. Онда када уради ове три ствари бива му дозвољено све оно што му је ихрамом било забрањено: жене, мирис и остало. А ко уради две од ове три ствари, све му је дозвољено од оног што му је било забрањено ихрамом, осим жена, и ово се назива

техаллул ел-еввел, тј. прво ослобађање од ихрама.

Похваљено је хаџији да пије са зем-зем воде, и да пије док се добро не напије, и да моли оним што зна од корисних молби, јер је зем-зем вода намењена оном за шта се пије како је то пренешено од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у Муслимовом Сахиху од Ебу Зерра, да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао о зем-зем води:

„...Она је храна гладнима и лек болеснима.“ (Бележи Ебу-Давуд)

После тавафу-л-ифаде и са'ја, за оног коме је са'ј обавезан, хаџије се враћају на Мину и бораве на њој три дана и три ноћи, гађају сва три џемерата сваког од ових три дана након што сунце достигне зенит. Редослед при гађању џемерета спада у обавезне ствари.

Тако да ће ходочасник да почне са првим џемеретом, а то је џемере које долази након месциду-л-хијефа, па ће да га гађа са седам каменчића узастопно, подигнувши руку код бацања сваког од њих. Суннет му је да се затим мало повуче, тако што ће џемере да буде на

његовој левој страни. Затим ће да се усмери према кибли и да подигне руке где ће пуно да упућује молбе Богу са скрушеношћу.

Потом ће да баца каменчиће на друго џемре као и на прво. Суннет је да када заврши пође напред мало, а да џемре остане са његове десне стране, затим да се усмери према кибли, да подигне руке и да доста упућује молбе Богу.

Потом ће да гађа задње џемре након којег неће да стаје.

Ходочасник ће затим да баца каменчиће на џемрета прва два дана тешрика након што сунце доспе на средину неба, исто као што је то чинио првог дана. Код првог и другог џемрета ће да ради оно што је радио и првог дана, поводећи се у томе за Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим.

Ремј (бацање каменчића) првих два дана тешрика је од обавезних ствари хаџца. Такође и пребивање на Мини у првој и другој ноћи је обавеза осим онима који напајају и чувају стоку и њима сличним.

Након бацања каменчића прва два дана тешрика, дозвољено је оном ко жели да пожури да оде са Мине пре заласка сунца. А онај ко

остане, и проведе трећу ноћ на Мини и гађа џемрета трећег дана има већу награду, као што Узвишени Аллах каже:

”И спомињите Аллаха у одређеним данима. А ономе ко пожуре и остане само два дана није грех; а неће да се огреши ни онај који се дуже задржи, само ако се греха клони...” (Кур'ан, Ел-Бекара, 203.)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, олакшао је људима да могу да пожуре, а сам није пожurio већ је остао на Мини док није гађао џемрета тринаестог дана након што сунце доспе на средину неба. Затим је отпутовао пре него што је клањао подне - намаз.

Дозвољено је старатељу да баца каменчиће, на џемрету-л-акабе као и на остала џемрета, уместо детета које за то није способно након што баци сам за себе. Исти је случај и са малом немоћном девојчицом која није способна да баца. За њу ће да баца њен старатељ како се наводи у хадису од Џабира да је казао:

”Обављали смо хаџ са Аллаховим Послаником, нека су Божији благослов и мир над њим, а са нама су биле жене и деца. Па

смо занијетили уместо деце и гађали смо џемрета уместо њих.” (Бележи Б. у Маџе)

Дозвољено је онима који нису способни да бацају каменчиће због болести, старости или трудноће да овласте неког да баца каменчиће за њих, јер Узвишени Аллах каже:

„Аллаха се бојте колико сте у могућности.“ (Кур'ан, Ет-Тегабун, 16)

И зато што овакви не могу да поднесу гужве код џемрета. А време гађања џемрета је дефинисано и онима који изостану из оправданог разлога није прописана надокнада, па им је дозвољено да у овом обреду задуже неког другог, за разлику од других обреда хаџа за које мухрим не би смео да тражи неког другог за њега да их обавља, макар његов хаџ био нафила (добровољан), јер ходочасник када уђе у ихраме хаџа и умре мора да их доведе до краја макар били и добровољни.

Узвишени Аллах каже:

“Хаџи и умру ради Аллаха употпуните (тј. обављајте потпуно).“ (Кур'ан, Ел-Бекара, 196.)

За разлику од времена бацања каменчића на џемрета, хаџију не мимоилази време обављања тавафа и са'ја.

Што се тиче стајања на Арефату и боравка на Музделифи и Мини, нема сумње да је временски дефинисано и да може да прође, али до ових места може да се стигне макар и уз напор за оног ко је слаб, за разлику од гађања џемрета, а и због тога што је дозвола тражења замене у бацању каменчића на џемрета за оног ко има оправдан разлог пренесена од исправних претходника за разлику од замене у неком другом од обреда.

Такође, у ибадетима-тевкифије (обредима који су засновани на шеријатским текстовима), није дозвољено иком да нешто пропише од себе и без доказа.

Дозвољено је заменику да баца за себе, а онда за оног ко га је задужио код сваког од три џемрета појединачно, па му није обавеза да заврши бацање каменчића на сва три џемрета за себе па да се потом поврати и баца за оног ко га је задужио према исправнијем мишљењу учењака, због непостојања доказа, и зато што би у томе били терет и потешкоћа.

Узвишени Аллах каже:

“... И у вери вам није ништа тешко прописао...” (Кур'ан, Хаџ, 78.)

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

“Олакшавајте, а не отежавајте.”

И зато што није пренесено од асхаба Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да су тако радили када би бацали за децу или слабе међу њима. А да су радили, било би пренесено, јер је то од оног о чијем преношењу се водила брига.

А Аллах најбоље зна.

Поглавље

О обавези клања курбана (жртве) за оног ко обавља хаџ теветту или киран

Хаџији је обавеза да ако је мутемтиа или карин, а није притом од становника харема да жртвује курбан: овцу или седмину камиле или краве. Обавеза је да курбан буде од халал (дозвољене) имовине и добре поштене зараде, јер Узвишени Аллах је добар и не прима осим добро.

Муслиман треба да избегава да тражи курбан или нешто мимо тога од људи, било да је онај од ког тражи имућан или неко други. Већ треба ако му Аллах олакша да из своје имовине издвоји курбан за себе и да на тај начин буде независтан од оног што је у рукама људи. Ово потврђују бројни Посланикови, нека су Божији благослов и мир над њим, хадиси који говоре о покућености и погрдности тражења, као и хадиси који говоре о похвали оног ко остави тражење од људи.

Уколико Мутемтиа или Карин не буду у могућности да закољу курбан обавеза им је да посте три дана на хаџу и седам дана када се

врате својој породици. Ако хоће, постиће три дана пре курбан бајрама, а може да их пости и за време три дана тешрика. Узвишени Аллах каже:

“Када будете слободни, обавите умру до хаџа и закољите курбан до кога можете лако да дођете. А онај ко га не нађе нека пости три дана у данима хаџа, и седам дана по повратку, - то јест пуних десет дана. То је за онога који није из Мекке...” (Кур'ан, Ел-Бекара, 196.)

У Бухаријином Сахиху од Аише и Б. у Омера, Бог био задовољан њима, се преноси да су рекли:

”Није дозвољавао (Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим) да се пости у данима тешрика осим оном ко не нађе курбан.” (Бележи Бухарија)

Хацији је боље да испости ова три дана пре дана Арефата, да не би постио на дан Арефата, јер га Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, није постио и забранио је пост дана Арефата оном ко је на Арефату. То је зато што мршење поста тога дана ходочасницима помаже да активније уче зикрове (речи слављења Бога) и молбе. Три дана

пре дана Арефата дозвољено је да ходочасник испости узастопно или одвојено. Такође је то случај са седам (преосталих) дана, где ходочаснику није обавеза да их пости један за другим, већ је дозвољено да их испости спојено или одвојено, јер Аллах, слављен нека је Он, није условио узастопност међу њима, а такође ни Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим.

Пост оног ко није у могућности да закоље курбан за себе је бољи од тражења милостиње на име курбана било од владара или неког мимо њих. Није проблем да узме онај коме буде дат курбан, као и било шта друго, без прошења или чежње за његовим постизањем, макар обављао хаџ за неког другог, то јест ако они који су га задужили да обави не условљавају да купи курбан од новца који му је дат.

А што се тиче тражења ствари од стране неких људи, од владе или неких других места, попут курбана на имена људи чија имена, притом, лажући спомињу, нема сумње да је то забрањено, јер је то једење иметкана харам (недозвољен) начин (уз помоћ лажи). Да Аллах сачува од тога нас и све муслимане.

Поглавље

О обавезности хаџија и осталих људи да наређују на добро и да одвраћају од зла

Од највећих дужности хаџијама је да позивају на добро и да одвраћају од лоших дела, да воде бригу о својих пет намаза (обавезне молитве) обављајући их у џемату (заједнички са осталим људима) како је Аллах и наредио у својој Књизи и на језику Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим. А оно што раде многи људи међу становницима Мекке и из других места клањајући у својим кућама, па на тај начин чине месциде (џамије) празним, јесте грешка која се супроставља шеријату и обавеза је да се од тог одвраћа. Зато се људима наређује да намазе обављају у џамијама, о чему сведочи веродостојна предаја од Посланика, нека су Божији благослов и мир нада њим, да је казао Б. у Умми Мектуму, Бог био задовољан њим, када га је питао да му дозволи да клања у својој кући зато што је био слеп, а његова кућа је далеко од џамије:

“Јеси ли чуо позив за намаз (молитву)? Да. Одговорио је. - Онда се одазови, рече Посланик.” (Бележи Муслим)

А другој предаји стоји:

“Не налазим ти оправдање (за изостанак обављања намаза заједнички са осталим људима).” (Бележи Ен-Несаи и остали)

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, такође, каже:

“Помислио сам да наредим да се успостави намаз (молитва) у џемату (заједници) и да наредим човеку да предводи људе у намазу, а затим да одем са људима који ће да понесу жар и потпалу до оних који не присуствују намазу и њихове куће да запалим ватром.” (Бележе Бухарија и Муслим)

У Суннену од Б. у Маџе са добрим ланцем преносиоца се преноси од Б. у Абасса, Бог био задовољан њим, да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Ко чује езан (позив на молитву) па се не одазове, нема намаза осим ако је имао разлог.”

У Муслимовом Сахиху од Б. у Месуда се преноси да је казао:

“Коме је драго да сретне Аллаха сутра (тј. на Судњем дану) као муслиман нека чува ове намазе (молитве) и одазове им се када год буде позван на њих. Јер, заиста, Allah је прописао вашем Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, суннете упуте, а заиста су они (намази у џемату) од суннета упуте. Када би ви клањали намазе у вашим кућама, као што клања онај који није дошао у џемат (заједницу) у својој кући, оставили би праксу свога Посланика, а ако би оставили праксу свога Посланика отишли би у заблуду. Нема ниједног човека који се очисти за намаз, и то лепо уради, затим се упути ка некој од ових џамија, а да му Allah не упише за сваки корак којег је направио добро дело, уздигне га за један степен и обрише му са њим једно лоше дело. Заиста, видео сам нас (тј. асхабе) да нико од нас не напушта намаз у џемату осим лицемер (мунафик) чије је лицемерство свима познато. Човек би био доведен на намаз и морала би двојица од људи да га придржавају како би се усправио и стао у сафф.” (Бележи Муслим)

Хације, и они који то нису, морају да се клоне оног што је Узвишени Аллах забранио. Морају да буду опрезни, и да се чувају од чињења греха попут блуда, настраности, крађе, једења камате, једења имовине сирочета, варања у међусобним пословима, од проневере обећања о преузете обавезе, пијења опојних пића, конзумирања дувана, од исбала (пуштања одеће преко дозвољене границе), охолости, зависти, претварања, оговарања, преношења туђих речи, исмејавања са муслиманима, коришћења музичких инструмената, музичких касета, лаута, саксофона и томе слично, слушања песама, инструмената које користе приликом веселја попут радија и другог, затим играње нериде и шаха, коцка, сликање и фотографисање оног што у себи има душу од људи или другог, као и задовољство тим што чини. Све поменути ствари су од рђавих дела које је Аллах забранио својим робовима у сваком времену и месту, па је обавеза хацијама и становницима Бејтуллахи-л-харама (Аллахове куће – Храма) да се од ових греха пазе више него остали људи у овом сигурном граду (Мекки), јер је грех у њему жешћи и казна је већа.

Узвишени Аллах каже:

“... И онеме ко у њему било какво насиље (ширк - многоботво) учини даћемо да патњу несносну искуси.” (Кур'ан, Хаџ, 25.)

Па ако је Аллах запретио оном ко пожели да почини неверство у харему (учинивши ширк²³) па каква је онда казна оном ко то и учини. А нема сумње да је неверство веће и горе и потребно је да се пази од њега и од осталих греха.

Хаџије неће да постигну исправан хаџ нити опрост од греха осим клоњењем од ових греха које им је Аллах забрањеним учинио као што је дошло у хадису од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да је казао:

“Ко обави хаџ у име Аллаха, немајући полни однос са женом, нити учини неки грех,

---

²³ Ширк у језичком смислу значи *приписивање, изједначавање и упоређивање*. У термиолошком смислу ширк представља обожавање неког другог мимо Бога преписујући му оно што је својствено само Богу. Ширк се због тога назива и многобоштвом, и то је највећи грех који води вечно у Пакао и којег Узвишени Бог неће опростити осим ако се човек пре смрти не покаје. Ширк је супротан монотеизму и поништава сва добра дела. Примери великог ширка су: сматрање да Бог има сина, упућивање молитве неком другом мимо Богу, заветовање у нечије друго име мимо Божијег итд. Особа која чини ширк назива се мушриком.

вратиће се (кући без греха) као на дан када га је мајка родила!” (Бележе Бухарија и Муслим)

Још горе од чињења поменутих греха јесте довити мртвима (дозивати их), тражење помоћи од њих, заветовање њима, клање у њихово име све у нади да ће да се заузимају код Аллаха за оног ко их дозива, или у нади да излече болесника или поврате одсутнога.

Све ово је велики ширк (многобоштво) којег је Аллах забранио и ово је вера мушрика (многобожаца), зато је Аллах слао посланике и спустао књиге ради порицања ширка и забране да се чини.

Сваки хаџија, као и онај ко није хаџија, је дужан да се клони ширка и да се Аллаху каје због оног што је радио пре, ако му се нешто од тог десило, и да након што се покаје од ширка (многобоштва) отпочне нови хаџ, зато што велики ширк (многобоштво) уништава сва његова добра дела. Узвишени Аллах каже:

“А да су они Њему ширк (многобоштво) чинили, сигурно би им пропало оно што су чинили.” (Кур'ан, Ел-Ен'ам, 88.)

Од облика малог ширка (многобоштва) је заклинање нечим мимо Аллаха, попут

заклињања Послаником, Кабом, поверењем или нечим другим. Од врста малог ширка је и рија' (претварање) и трагање за репутацијом. Такође, речи 'како Аллах и ти хоћете', 'да није Аллага и тебе', 'ово је од Аллага и тебе' и слично томе су од малог ширка (многобоштва).

Зато је обавеза сваком човеку да се клони од ових рђавих дела ширка (многобоштва) и да се међусобно саветују у циљу њиховог остављања, према веродостојној предаји од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у којој каже:

“Онај ко се закуне нечим мимо Аллага починио је куфр (неверство) или ширк (многобоштво).” (Бележи Ахмед и остали)

Од Омера, Бог био задовољан њим, се преноси да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Ко буде хтео да се закуне нека се закуне Аллахом или нека ћути.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, такође, каже:

”Није од нас ко се закуне поверењем.”
(Бележи Ебу Давуд)

Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, такође, каже:

”Највише чега се бојим за вас је мали ширк (многобоштво), затим су га упитали о њему, па је казао: ријалук (претварање пред другима).” (Бележи Ахмед)

Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, такође, је казао:

”Не говорите како Аллах и тај и тај хоће, већ говорите како Аллах хоће а затим тај и тај.” (Бележи Ебу Давуд)

Ен-Несаи бележи од Б. у Аббаса, Бог био задовољан њим, да је неки човек Посланику, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“О Аллахов Посланиче, како Аллах и ти хоћете, па му је одговорио: 'Зар си ме изједначио са Аллахом, него реци: само како Аллах (једино) хоће!’” (Бележи Б. у Маџех)

Ови хадиси сведоче о Посланиковој, нека су Божији благослов и мир над њим, бризи да заштити и сачува учење монотеизма, сведоче о његовом упозоравању уммета (народа) на велики и мали ширк (многобоштво), о његовој чежњи да њихов иман (веровање) остане беспрекоран и да се спасе од Аллахове патње и

од оног што изазива његову срцбу. Да га Аллах, због тога, награди најбољом наградом. Заиста је, доставио, опомињао и саветовао Аллахове робове искрено, Аллаха ради, нека је над њим вечни благослов и мир до Судњег дана.

Обавеза је онима који поседују шеријатско знање међу хацијама и оним који бораве у сигурном Аллаховом граду – Мекки, и у граду Аллаховог племенитог Посланика - Медини, нека су Божији благослов и мир над њим, да људе подучавају оном што им је Аллах прописао и да их опомињу да не чине оно што им је Аллах забранио од разних видова ширка и греха. Потребно је да им то поједноставе уз навођење доказа, да га објасне непобитним објашњењем не би ли их извели из тмина на светло и не би ли на тај начин, они, скинули са себе обавезу достављања и појашњавања вере људима.

Аллах, слављен нека је Он, каже:

“А када је Аллах узео обавезу од оних којима је Књига дата да ће сигурно да је људима објашњавају да неће из ње ништа да крију...” (Кур'ан, Имранова породица, 187.)

Циљ овог је да се учењаци овог уммета (народа) опомену да не пођу стазом оних који су, од припадника Књиге (јевреји и хришћани), себи насиље учинили скривајући истину и дали предност овом свету над Вечним.

Узвишени Аллах каже:

“Оне који буду тајили јасне доказе, које смо Ми објавили, и прави пут, који смо у Књизи људима означили, њих ће Аллах проклети, а проклеће их и они који имају право да проклињу; Опростићу само онима који се покају и поправе и то јавно испоље, а Ја примам покајање и Ја сам милостив.”
(Кур'ан, Ел-Бекаре, 159-160)

Кур'ански ајети (одломци) и Посланикови, нека су Божији благослов и мир над њим, хадиси упућују да је позивање људи Аллаху, слављен нека је Он, и њихово упућивање на оно за шта су створени од дела која Аллаху највише приближавају, од најважнијих дужности и пут посланика и њихових следбеника до Судњег дана, као што Аллах, слављен нека је Он, каже:

“А ко говори лепше од онога који позива Аллаху, који добра дела чини и који

говори: ‘**Ја сам доиста муслиман (Богу покоран)!’**” (Кур'ан, Фуссилет, 33.)

Узвишени Аллах, каже:

“Реци: ‘Ово је пут мој, ја позивам ка Аллаху, имајући јасне доказе, ја, и сваки онај који ме следи, и нека је хваљен Аллах, ја Њему никога не сматрам равним.’” (Кур'ан, Јусуф, 108.)

Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

“Ко упути (укаже) на чињење неког дела има награду као и његов починиоц.” (Бележи Муслим)

Посланик, Бог био задовољан њим, је Алији казао:

“Да Аллах тобом упути једног човека боље ти је од црвених камила (највећег блага).” (Бележе Бухарија и Муслим)

Ајети и хадиси у овом значењу су бројни.

Стога су припадници знања и имана (вере) дужни да удвоструче своје напоре у позивању Аллаху, слављен нека је Он, и упућивању његових робова на оно у чему им је спас, и да их упозоре на ствари у којима је пропаст за њих.

Нарочито у овом времену у којем су заступљене и завладале разне страсти и проширена уништавајућа начела и заблуђујуће пароле, у времену у којем се смањио број оних који позивају упуту а умножио број оних који позивају неверству. Од Аллаха се тражи помоћ.

И нема моћи ни помоћи осим код Аллаха, Величанственог и Узвишеног.

Поглавље

О похвалности повећања чињења добрих дела

Пожељно је да хације за време док бораве у Мекки буду привржени зикру (спомињању Бога), покорности Аллаху и чињењу добрих дела, да повећају обављање намаза (молитве) и тавафа око Кабе, јер се добра дела у Харему многоструко вреднују, а ружна дела су у њему огромна и тешка. Такође је пожељно да се доноси пуно благослова и поздрава на Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим.

Када хације буду желеле да напусте Мекку, обавеза им је да обаве тавафу-л-веда или опроштајни таваф да би њихов задњи обред био са Ка'бом. Изузев жене која је у менструацији или постпорођајном периоду, она није обавезна да обавља овај таваф.

Ово потврђује хадис од Б. у Аббаса, Бог био задовољан њим, у којем каже:

“...(Божији Посланик) наредио је људима да њихов задњи сусрет буде са Ка'бом

осим што је олакшао жени која је у менструацији.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Онда када ходочасник заврши са опроштајним тавафом и буде желео да изађе из џамије ићи ће лицем окренутим напред све док не изађе, а неће се крећати уназад, јер то није пренесено од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, нити од његових асхаба (прве генерације муслимана), већ је то од измишљених новотарија у вери. Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, каже:

“Ко уради дело на којем није ова наша ствар оно се одбија.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Такође, Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим је казао:

“...Пазите се новина у вери, јер свака новина је новотарија, а свака новотарија је заблуда.” (Бележи Муслим)

Аллаха молимо за постојаност у вери и да нас сачува од ствари које су њој супротне. Он је заиста Племенит и Онај који пуно даје.

Поглавље

О пропису зијарета (посете) Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, џамије и њене норме лепог понашања

Суннет је да се посети Послаников, нека су Божији благослов и мир над њим, месцид (џамија) у Медини пре или након хаџа, на основу веродостојне предаје од Ебу Хурејре, Бог био задовољан њим, да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

”Намаз у овом мом месциду (џамији) је бољи од хиљаду намаза (молитве) обављених у неком другом месциду осим Месциду-л-харама.” (Бележи Муслим)

Од Б. у Омера се преноси да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Намаз у мом месциду (џамији) је вреднији од хиљаду намаза (молитви) у неком другом месциду (џамији) осим Месциду-л-харама.” (Бележе Ахмед, Б.у Хузејме и Б.у Хиббан.)

Од Џабира, Бог био задовољан њим, се преноси да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Намаз у мом месциду (џамији) је вреднији од хиљаду намаза (молитви) у неком другом месциду (џамији) осим Месциду-л-хараму. А намаз (молитва) у Месциди-л-хараму је бољи од сто хиљада намаза (молитви) у неком другом месциду(џамији).”
(Бележе Ахмед и Б.у Маџе)

Предаје у овом значењу су многобројне.

Када посетиоц дође до Посланикове џамије похвално му је да уђе десном ногом при уласку и да каже:

“ У име Аллага, и нека су благослов и мир над Аллаховим Послаником. Тражим заштиту Аллахом великим и његовим Племенитим лицем и његовом вечном влашћу од ђавола проклетог. Аллаху отвори ми врата своје милости.“

Овако говори при уласку у било коју џамију, и не постоји неки посебан зикр (спомињање Бога) који се изговара приликом уласка у Посланикову џамију. Онда ће да клања два реката намаза (молитве), и да дови (моли) у

њима оно што хоће од добра дуњалука (овог света) и Ахирета (оног света). Ако их, чак, буде клањао у часној Ревди то је боље, јер је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Оно што је између моје куће и минбера (места одакле се држи проповед) је башта од Рајских башти.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Пошто обави намаз (молитву), посетиће место где је укопан Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, као и место укопа два његова асхаба Ебу Бекра и Омера, Бог био задовољан њима. Стаће према гробу Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, пристојно и неповисујући глас а затим ће да му, нека је на њега благослов и спас, назове селам (поздрав) рекавши: “Ес-селаму алејке ја ресулаллахи ве рахеметуллахи ве берекатуху.” (Нека су мир, Аллахов опрост и берекет над тобом Аллахов Посланиче)

У Сунену Ебу Давуда са добрим ланцем преносиоца од Ебу Хурејре, Бог био задовољан њим, се преноси да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

”Нема неког да ми назове селам а да ми Аллах не поврати душу да му одговорим на селам.” (Бележе Ебу Давуд и Ахмед)

Није лоше да посетиоц у свом селаму каже:

“Нека је мир теби Аллахов Веровесниче, нека је мир теби најодабранијем Аллаховом створењу, нека је мир теби прваче Аллахових посланика и предводниче богобојазних. Сведочим да си доставио посланицу и испунио еманет (преузету обавезу), да си саветовао уммет (народ) и да си се истински у име Аллаха борио.” Зато што су то све његове, нека су Божији благослов и мир над њим, особине. Затим ће да донесе салават (благослов) на њега, нека су на њега благослов и мир и молиће Бога за њега.

Пропис спајања између салавата (благослова) и селама (поздрава мира) је потврђен у шеријату (исламском верозакону) и то је рад по говору Узвишеног:

“Доиста Аллах и Његови мелеки (анђели) благосиљају Веровесника. О верници, благосиљајте га и ви (доносите

салават на њега) и шаљите му поздрав (селама називајте)!” (Кур'ан, Ахзаб, 56)

Затим ће да назове селама Ебу Бекру и Омеру, Бог био задовољан њима, и молиће Бога за њих.

Б. у Омер, Бог био задовољан њим, када би селамио (поздравњао поздравом мира) Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и његова два друга Ебу Бекра и Омера, не би казао ништа више од: “Есселаму алејке ја ресулаллах, есселаму алејке ја Еба Бекр, есселаму алејке ја ебети” (Нека је мир теби Аллахов Посланиче, нека је мир теби Ебу Бекре, нека је мир теби оче), а затим би отишао.

Ова посета је прописана само мушкарцима. Што се тиче жена, њима није уопште прописана посета гробовима што потврђује веродостојна предаја од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у којој стоји да је **он проклео жене које посећују гробље као и оне које га узимају за своје месциде (место обављања намаза) и пале на њему свеће.** (Бележи Ет-Тирмизи и остали)

А што се тиче доласка у Медину ради намаза (молитве) у џамији Посланика, нека су

Божији благослов и мир над њим, ради молбе Бога у њему и оном што је прописано да чини у свакој џамији, то је дозвољено мушкарцима и женама као што је претходило у поменутиим хадисима.

Најбоиље је да посетиоц свих пет дневних намаза клања у Посланиковој, нека су Божији благослов и мир над њим, џамији, и да пуно учи зикр (спомињање Бога) и молбе, да клања доста добровољних намаза не би ли искористио вредност места, због обилне награде која за то следи.

Похвално је да клања доста добровољног намаза (молитви) у часној Ревди због претходно споменутог веродостојног хадиса који говори о њеној вредности, а то је говор Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у којем каже:

“Оно што је између моје куће и мог минбера (места одакле се држи проповед) је башта од Рајских башти.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Посетиоц би требао да порани на обавезне намазе (молитве) и да брине да их обавља у првом реду колико је у могућности, сходно оном

што је пренесено у веродостојним хадисима од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у којем подстиче на клањање у првом реду. Један од таквих хадиса су његове, нека су Божији благослов и мир над њим, речи:

“Када би људи знали вредност езана (позива на намаз) и првог сафа (реда), а затим кад би морали коцком да одређују ко ће да проучи езан, или у први саф да стане, они би то чинили.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Сличне овом су и његове, нека су Божији благослов и мир над њим, речи упућене асхабима (следбеницима):

“Приближите се и попуните (први) саф а они иза вас нека се поводе за вама; неће човек стално да касни на намаз (молитву) а да га Аллах неће уназадити.” (Бележи Муслим)

Бележи Ебу-Давуд са добрим ланцем преносилаца од Аише, Бог био задовољан њом, да је казала: **“Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је казао: ‘Неће човек да касни на намаз (у први саф) а да га Аллах неће уназадити све док не уђе у ватру.’”**

Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, је својим асхабима (следбеницима), Бог био задовољан њима, упутио и следеће речи:

“Зар нећете да се поређате као што се мелеки (анђели) ређају пред својим Господаром Узвишеним? Рекоше: ’Аллахов Посланиче, како се анђели ређају пред својим Господаром?’ Рече: Употпуњују први ред па се збију и поравнају!” (Бележи Муслим)

Бројни су хадиси који говоре на ову тему и обухватају како Посланикову, нека су Божији благослов и мир над њим, џамију тако и све остале, било пре или после проширивања и надоградње.

Исправним путем је пренешено да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, подстицао асхабе (следбенике) на давање предности десној страни приликом попуњавања првог реда, међутим уочићемо да је стварност Посланикове, нека су Божији благослов и мир над њим, џамије таква да је десна страна реда у првој џамији, који је проширен, ван баште Ревда. Долазимо до закључка су десна страна и први ред вреднији у намазу од клањања у Ревди и да треба да се већа пажња и брига посвете

обављању намаза (молитве) у првом реду и на његовој десној страни од намаза у Ревди. За ово имамо основу у речима Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, које смо раније цитирали на дату тему.

А Аллах је Онај Који упуту даје.

Од ствари које су забрањене јесте: додиривање кабура, љубљење баште Ревда, тавафење (почасно кружење) око ње и слично, јер то није пренесено од исправних претходника, него је то бид'ат (измишљена новотарија).

Није дозвољено посетиоцу да моли Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, за испуњавање неке потребе или излазак из неке тешкоће или болести, јер се наведено искључиво тражи и моли само од Узвишеног Аллаха.

Тражење помоћи од некога другог мимо Аллаха Узвишеног је ширк (многобоштво) и обожавање некога другог мимо Аллаха.

Исламско веровање је изграђено на два стуба: један од њих је да се не обожава нико и ништа мимо Аллаха, а други је да се то обожавање врши само на начин како је то радио

Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, и како је препоручио да радимо. Дакле, то је значење речи: “Нема истинског Бога осим Аллаха и Мухаммед је Његов Посланик.”

На основу овога није дозвољено никоме да тражи шефат (заузимање) од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, јер све је то у Аллаховим рукама, па се не тражи осим од Њега, као што Узвишени каже:

“Реци: 'Нико не може без Његове воље да се заузима, власт на небесима и на Земљи Његова је...'” (Кур'ан, Ез-Зумер, 44.)

Међутим, дозвољено је молити Аллаха следећим речима: „Аллаху дај ми у Посланику шефацију (заступника на Судњем дану), и нека се за мене анђели и верници заузимају.“ А тражење шефата (заузимања) од мртвих, свеједно да ли су они били посланици или добри људи, није дозвољено, јер се мртвом човеку прекидају сва дела осим у три стварима, као што је то наведено у веродостојној збирци хадиса од Муслима где се бележи предаја од Ебу-Хурејре, Бог био задовољан њим, да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

“Када умре син Адемов (човек) прекидају се његова дела осим у три случаја: трајна садака (милостиа), знање којим се користе људи после њега или добро одгојено дете које чини молбу (моли Бога) за њега.”

Тражење шефата (заузимања) од Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, је било дозвољено за време његовог, мир над њим, живота као што ће да буде дозвољено и на Судњем дану јер ће он то моћи и биће му дозвољено да приступи и да затражи од свог Господара за оног коме је заузимање потребно. Што се тиче тражења шефата од живих на дуњалуку је дозвољено, од Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, за његовог живота као и од других људи уопштено. Тако када би човек казао своме брату у вери: “Чини шефа'ат за мене!” Тј. “Тражи од Господара за мене то и то!” Онда је то у ствари у значењу: “Моли Аллаху за мене!”

Дозвољено је оном ком је то речено да тражи за свог брата све што је лепо и дозвољено у вери, међутим на Судњем дану није дозвољено никоме да се заузима и тражи нешто осим Аллаховом дозволом, као што је Узвишени Аллах у Кур'ану казао:

“Ко може пред Њим да се заузима за некога без Његовог допуштења?!”(Кур'ан, Ел-Бекара, 225.)

Стање умрле особе јесте посебно стање, стога је није дозвољено изједначавати са живом особом нити са њеним стањем након оживљења на Оном свету, јер се дела умрле особе прекидају осим у оном што су изузели шеријатски текстови, а то су три ствари (које смо споменули), а у које не спада шефат односно заузимање, као и било шта друго!

Нема сумње да је Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, по пресељењу односно смрћу жив животом у Берзаху (загробном животу). Тај живот је потпунији од живота којем живе шехиди (они који су погинули на Божијем путу), јер посланици су на већем степену од шехида (оних који су погинули у борби на божијем путу) а тај живот није од живота и особина овога дуњалучког живота, а такође није ни од живота који ће да се живи на Судњем дану.

Тачније речено, тај живот је нешто што ми не можемо да докучимо нити спознамо, знање о томе има наш Створитељ Узвишени Аллах.

Доказ свему овоме су речи Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, који је казао:

“Неће нико од вас да ме поселами а да Узвишени Аллах неће да ми поврати душу све док му не узвратим на селам.” (Бележе Ебу Давуд и Ахмед)

Ово упућује да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, мртав, и да му је душа напустила тело, па када га неко поселами Аллах му поврати душу да одврати поздрав (селам).

Докази који упућују на то да је Божији Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, мртав су многобројни у Кур'ану и Суннету, и то је ствар око које су сложни исламски учењаци.

То, да је он, нека су Божији благослов и мир над њим, 'жив' неким другим животом (загробним), то не спречава смрт на овом свету, баш као што су шехиди живи животом који је споменут у Кур'ану:

“Никако не сматрај мртвима оне који су на Аллахову путу изгинули! Не, они су

живи и у обиљу су код Господара свога.”
(Кур'ан, Имранова породица, 169.)

Доиста смо поједноставили говор о овом питању зато што потреба то изискује, као и због присуства мноштва оних који убацију сумње по питању ових ствари и позивају у ширк и чињење ибадета мртвима мимо Аллаха. Тако да Аллаха молимо да нас и све муслимане сачува од свега оног што пркоси Његовом закону. А Аллах најбоље зна.

Ствари које чине поједини посетиоци код гроба Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, тј. подизање гласова као и дуго стајање код самога гроба је супротно пракси исправних претходника и није дозвољено.

Узвишени Аллах је забранио подизање гласова изнад Посланиковог гласа, затим расправљање, као што људи расправљају једни са другима. Пракса код гроба Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и оно што је прописано јесте стишавање гласова као што Узвишени Аллах каже:

“О верници, не дижите гласове своје изнад Веровесниковог гласа и не разговарајте

са њима гласно, као што гласно један са другим разговарате, да не би била поништена ваша дела, а да ви то и не приметите. Оне који утишају гласове своје пред Аллаховим Послаником, а то су они чија је срца Аллах прекалио у честитости, чека опрост и награда велика.” (Кур'ан, Собе, 2-3)

А што се тиче дугог стајања код кабура оно је, такође, прекршај, јер доводи до гужве и подизања гласова на томе месту а све те радње су прекршаји обухваћени горе спометнутим ајетом (кур'анским одломком).

Сам Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је поштован жив и мртав и не приличи ништа од наведеног да се чини код његовог гроба.

Такође, од пропуста и ствари које су забрањене јесте да многи који дођу да посете Послаников, мир над њим, гроб дижу руке окренути спрам њега и моле се – све ово је супротно пракси исправних претходника па је новотарија која је уведена у веру, а Мухаммед, нека су Божији благослов и мир над њим, је казао:

“Држите се мог суннета (праксе) и суннета мојих исправних халифа после мене, ухватите се чврсто очњацима за њега (суннет), а клоните се нових ствари, доиста је свака нова ствар новотарија а свака новотарија је заблуда.” (Бележе Ебу Давуд и Ен-Несаи)

Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је казао:

“Ко уведе у ову нашу ствар (веру) нешто што није од ње, то се одбија.” (Бележе Бухарија и Муслим)

Алија Б. Хусејн (Зејну-л-Абидин), Бог био задовољан њима, је видео човека код гроба Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да се моли, па му је то забранио и казао:

„Хоћеш ли да ти кажем хадис који сам чуо од оца а он од деда а он од Аллахова Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, да је казао:

‘Не узимајте мој гроб за светковање, не чините ваше куће гробовима и донесите салават (благослов) на мене, јер ваши

салавати (благослови) бивају пренесени мени ма где ви били.'” (Бележи Макдиси)

Од ствари које, такође, могу да се примете код гроба Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, јесте и то да неки људи стоје пред њим стајањем којим се стоји у намазу (молитви), стављајући десну руку преко леве на грудима, приликом поздрављања Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, а што је забрањено да се чини, како код поздрављања Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, тако и било ког другог, од владара или великана, јер се таквим начином исказује понизност и скрушеност, која се као таква не исказује ником осим Узвишеном Аллаху.

Б. Хаџер, Бог му се смилува, у својој књизи 'Фетхул-Бари' преноси ставове учењака по овом питању, да је ствар јасна свакоме оном ко следи Суннет и праксу исправних претходника. Међутим онога кога победе његове страсти и пристраност у слепом слеђењу некога и лоше мишљење о онима који позивају на упуту исправних претходника, такав и његово

дело су у Аллаховим рукама (и Он ће да буде судач томе)!

Молим Узвишеног Аллаха за упуту нама и њима као и помоћ у давању предности истини над неистином. Он је, Слављен нека је Он, Најбољи од Ког тражи.

Такође, окрећање појединих људи према гробу Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, из далека и покретање уснама селамом (поздравом мира) или молбом, све је то од врсте новотарија, а муслиман не би смео да уводи новине у веру и оно што Аллах није дозволио. А онај који чини новотарије је ближи непослушности него добротинству.

Имам Малик, Аллах му се смислио, је казао: „Ништа неће да подари успех људима овога времена осим оно што је подарило успех оним првима (асхабима).“ А познато је да ствар која је подарила успех првој генерацији муслимана са којом је Узвишени Аллах задовољан јесте слеђење Кур'ана и Суннета Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, и његових исправних халифа (намесника) и свих оних који их следе у добру до Судњега

дана. И неће ништа да помогне и поправи стање данашњих муслимана осим слеђење Кур'ана и Суннета.

Да Аллах помогне и упути муслимане на оно у чему су им спас, срећа и понос на овом и Оном свету. Он је Племенит и Онај који пуно даје.

Упозорење

Пропис посете кабура (гроба) Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим

Посета гроба Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, није обавеза а нити услов за исправност хаџа као што то сматрају неки људи, него то је похваљено дело онеме ко посети џамију Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, у Медини или буде пак у његовој близини.

Онај ко се налази далеко од Медине није му обавеза да се спрема да посети кабур а

суннет је да посети џамију Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, и да се за то спреми.

Међутим човек када дође у посету џамији Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, посетиће и његов гроб као и гробове Ебу Бекра и Омера, Бог био задовољан њима. Овим чином посета гробовима неће да буде циљана сама по себи, него ће да буде попутна радња у току посете џамији Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, поступајући по речима Мухаммеда, нека су Божији благослов и мир над њим, који каже:

„Не путује се због ибадета (богослужења) осим ради три џамије: Месциду-л-Харам (џамије у Мекки), мојој џамији (у Медини) и џамији Ел-Акса (у Јерусалиму).“ (Бележе Бухарија и Муслим)

Да је дозвољено путовање неким другим местима ради ибадета (богослужења) мимо ових, Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би на то упутио свој уммет (народ), и указао би на вредност тога јер је он најученији, онај који је највише саветовао

и Аллаха се бојао. Он, нека су Божији благослов и мир над њим, је тај који је овом уммету (народу) указао на свако добро да чине и упозорио га на свако зло да га се клоне.

Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, је упозорио да се човек не опрема на пут ради ибадета (богослужења), мимо три споменуте џамије, рекавши:

„Не узимајте мој гроб за светковање, не чините ваше куће гробовима и донесите салават (благослов) на мене, јер ваши салавати (благослови) бивају пренесени мени ма где ви били.” (Ебу Давуд)

У припремању на пут ради посете гроба Божијег Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, је вид претеривања и узимања гроба за светковање, чега се плашио Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, као што то данас многи људи раде, због веровања прописаности истог. Много је хадиса којима се ти људи служе у вези ове теме, али они су да'иф (слаби) или мевду' (измишљени), као што су на то упозорили исламски учењаци и

експерти у хадиским наукама. Неки од тих лажних хадиса су:

„Ко обави хаџа а не посети мене, такав ме не воли!“

„Ко ме посети после смрти као да ме посетио док сам био жив.“

„Ко ме посети и мога оца Ибрахима, мир над њим, у једној години, ја му гарантујем код Аллаха Џеннет (Рај).“

„Ко посети мој кабур (гроб), загарантован му је мој шефат (заузимање).“

Сви ови наведени хадиси, и многи други попут ових који се преносе на ову тему, нису пренесени од Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, као што је то казао хафиз Б. Хаџер у своме делу 'Телхис' након што је споменуо многе предаје и хадисе и њихове неисправне ланце преносиоца.

Хафиз Укајли, Бог му се смисловао, каже: "На ову тему није ништа поуздано пренесено."

Исламски учењак Б. Тејмије, Бог му се смиловао, каже: “Сви ови хадиси су измишљени!”

Да је ишта од ових хадиса веродостојно, асхаби (следбеници) би били први који би радили по њима, и друге би позивали томе, јер су они најбољи људи након Божијих посланика и веровесника, и најученији по питању Аллахових граница и онога што им је Узвишени Аллах прописао. Међутим пошто од њих није пренешено ништа од тога, то упућује да то није прописано. И да је тачно било шта од тих предаја, то би се односило на прописану посету (која није циљана) због које се не припрема на пут, спајајући тако значења хадиса.

А Аллах, слављен нека је Он, најбоље зна.

Поглавље

О похвалности посете Месциду-л- Куба и Бекие (мединског гробља)

Лепо је да човек током посете Медине - града Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, посети и месцид Куба и да клања у њему, а што је забележено у веродостојним збиркама хадиса.

У хадису од Б. Омера, Бог био задовољан њим, се преноси да је казао:

„Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, би посећивао на јахалици или пешке цамију Куба и клањао би у њој два реката.“ (Бележе Бухарија и Муслим)

Од Сехла Б. Ханифе, Бог био задовољан њим, се преноси да је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, казао:

„Ко се очисти код куће (узме абдест или гусул) затим оде до цамије Куба и клања у њему два реката има награду умре.“ (Бележи Ахмед и остали)

Од суннета је такође да се посети Бекиа (мединско гробље), и гробови шехида (оних који су погинули на Божијем путу), гроб Хамзе, Бог био задовољан њим, јер је то била пракса Аллаховог Посланика, нека су Божији благослов и мир над њим, на шта упућују и његове речи:

„Посећујте гробља, заиста гробља подсећају на Ахирет (Онај свет).“ (Бележи Муслим)

Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, подучавао је асхабе (следбенике) да приликом посете гробљу кажу:

„Мир са вама, становници смртничких домова, од верника и муслимана! Ми ћемо се, ако Аллах да, прикључити вама! Аллаха молимо да нама и вама опрост Свој да!“ (Бележи Муслим)

У збирци хадиса од имама Тирмизије, а од Б. Аббаса, Бог био задовољан њим, се преноси да је казао:

„Наишао је Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, поред

гробова у Медини. па се окренуо према њима и казао:

'Мир вама становници ових кабурова, Аллах опростио нама и вама, ви сте наши претходници, а ми смо на вашим траговима (ми вас следимо).'“

Из ових хадиса видимо да је посета гробљу са циљем присећања на Онај свет дозвољена, и да се том приликом моли Богу за умрле и моли се да им се Бог смилује и опрости.

Међутим, посета гробовима са циљем упућивања дове (молбе) мртвима ради тражења неке помоћи или користи од њих је забрањена. То је новотарија коју није прописао Узвишени Аллах, нити Његов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, нити је то радио ико од исправних претходника, напротив то је од лошег говора којег је забранио Аллахов Посланик, нека су Божији благослов и мир над њим, хадисом у којем каже:

„Посећујте гробља али не говорите лоше.“ (Бележи Муслим)

Ове споменуте ствари потпадају под појмом новотарије, међутим њени степени су различити. Па је неко од тих дела новотарија која не изводи из вере, попут тога да човек оде на гробље и моли Узвишеног Бога, или да Га заклиње чашћу и правом умрлог или попут томе слично, а нека од тих дела су велики ширк (многобоштво) који изводи из вере, попут упућивања молбе мртвима и тражење помоћи од њих, и слично томе, а што је претходно објашњено.

Молим Узвишеног Аллаха да нас упуту на истину и на прави пут, а Он је Онај који упућује и успех даје. Нема другог истинског Бога осим Њега.

Овим завршавамо оно што смо хтели да изложимо, и нека је хвала Аллаху на почетку и на крају. Нека су благослов и мир на Његовог роба и посланика Мухаммеда на његову породицу, супруге, потомке, све асхабе (другове) и све оне који их следе у добру до Судњега дана.

Садржај:

	Наслов	стр.
1	Предговор	1
2	Увод	3
3	Докази обавезности хаџа и умре, и пожуривање са њиховим извршавањем	6
4	О обавези покајања од греха и враћању ономе коме је учињена неправда његово право	12
5	Шта ради хаџија када дође до миката	19
6	О просторним микатима и њиховим границама	27
7	Пропис оног ко пролази просторним микатом, али не у месецима хаџа	34
8	О пропису хаџа за малолетника и да ли његов хаџ важи за обавезни хаџ Ислама	39
9	Ихрамске забране и шта је мухриму дозвољено да ради за време ихрама	43
10	О томе шта ради хаџија када дође у Мекку и појашњење оног шта ради када уђе у Месциду-л-харам (код Кабе)	52
11	О пропису ихрама за хаџ осмог дана зу-	65

	л-хиццета и изласка на Мину	
12	Појашњење о томе шта има предност међу стварима које хаџија обавља на дан бајрама	89
13	О обавези клања курбана (жртве) за оног ко обавља хаџ теветту или киран	97
14	О обавезности хаџија и осталих људи да наређују на добро и да одвраћају од зла	100
15	О похвалности повећања чињења добрих дела	112
16	О пропису посете Посланикове, мир над њим, џамије и њене норме лепог понашања	114
17	Пропис посете гроба Божијег Посланика, мир над њим	132
18	О похвалности посете џамији Куба и Бекие (мединског гробља)	137

